

Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums

Saskaņā ar
MK not. Nr.925,
30.09.2010.

2021.gada 30.augustā,

Dokumenta Nr.71/21.

Biotopu grupa, kurai sniegts atzinums: piejūras biotopi, meži un virsāji, vaskulārās augu sugas.

Pētāmā teritorija: Dabas lieguma “Pļieņciema kāpa” teritorija un tai piegulošā platība pludmalē līdz jūras ūdens līnijai, kā arī piekrastes josla ziemeļu virzienā starp dzīvojamās apbūves zonu un jūras krastu līdz Zvaigžņu ceļam Ķesterciema apkaimē, Engures pagastā, Tukuma novadā. Kopējā apsekotās teritorijas platība ~ 100 ha.

Atzinuma pasūtītājs: SIA “Vides konsultāciju birojs”, Pils iela 7 - 11, Rīga. Atzinums paredzēts dabas lieguma “Pļieņciema kāpas” Dabas aizsardzības plāna izstrādei.

Teritorijas apsekojums: Dabas lieguma un tam piegulošajā teritorijā 2017.gadā ir veikta aizsargājamo biotopu kartēšana. Biotopi kartēti atbilstoši 2016.gadā izstrādātajai ES nozīmes biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas un darbu organizācijas metodikai (DAP, 2016). Kartēšanas gaitā veikta, pēc noteiktām pazīmēm atlasītu, poligonu apsekošana dabā. Apsekojot poligonus, tiek novērtēta to atbilstība metodikas pielikumos vai Biotopu rokasgrāmatā (Auniņš, 2013) noteiktajiem aizsargājamo biotopu minimālajiem kvalitātes kritērijiem. Ja šādas pazīmes tiek konstatētas, biotopi, platībā līdz 0,5 ha, ir jāizstaigā pilnībā, bet lielākus poligonus var izstaigāt zig-zag veidā vai vairākos paralēlos transektos. Biotopu poligoni tiek iezīmēti kartē pa dabiskajām robežām vai pa meža nogabalu robežām. Minimālā kartējamā platība ir noteikta 0,1 ha (izņemot atsevišķus punktveida biotopus). Katram poligonam tiek aizpildīta inventarizācijas un monitoringa anketa. Anketā norāda ziņas par biotopa struktūru, funkcijām un sastopamajām augu sugām, kā arī novērtē biotopa kvalitāti.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā atkārtoti apsekoti lieguma teritorijā nokartētie biotopu poligoni, nepieciešamības gadījumā precizējot poligonu robežas. Apsekošanas brīdī fiksēti biotopus ietekmējošie faktori. Teritorija apsekota 2021.gada 16.aprīlī mākoņainā laikā, kā arī 9. un 10.jūnijā, saulainā laikā. Apsekošana veikta pēc nejausības principa izvēloties maršrutu zig-zag veidā, šķērsojot teritorijā sastopamos biotopus. Apsekošanas ilgums ~ 20 h.

Lai novērtētu aizsargājamo un reto augu sugu sastopamību un noteiktu sugu atradnes apdraudošos faktorus, veikta dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrēto aizsargājamo un reto augu sugu atradņu inventarizācija, kā arī apsekota pārējā lieguma teritorija, reģistrējot jaunas sugu atradnes. Augu atradnes apsekotas veģetācijas sezonā. Iepriekšējā dabas aizsardzības plāna darbības posmā veikts meža silpuresnes *Pulsatilla patens* un smiltāju neļķes *Dianthus arenarius* monitorings, izmantojot augu totālās uzskaites metodi poligonos vai transektā. Lai datus varētu salīdzināt, jaunā dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitā izmantota tā pati metode.

Teritorijas statuss: apsekotās teritorijas dienvidu daļu veido esošs dabas liegums “Pļieņciema kāpa”, kas iekļauts vienotā NATURA 2000 teritoriju tīklā. Dabas lieguma aizsardzību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.212 “Noteikumi par dabas liegumiem”. Lieguma teritorijas izmantošanu un apsaimniekošanu nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Liegumam nav izdoti Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, bet 2005.gadā Latvijas Dabas fonds ir izstrādājis Dabas aizsardzības plānu.

Kā galvenās dabas vērtības lieguma teritorijā norādīts:

- *dabas lieguma reljefs un kultūrvēsturiskā ainava, kas veido priekšnosacījumus retu un aizsargājamo dzīvotņu pastāvēšanai, tai skaitā pēdējā Latvijā saglabājusies deflācijas ielaka;*

- *Latvijā un Eiropā reti un aizsargājami biotopi, tai skaitā: mežainas jūrmalas kāpas (2180) 61,8 ha; ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (2131*) 8,27 ha; priekškāpas (2120) 3,20 ha; melnalkšņu staigņāji (9080*) 2,68 ha.*
- *Latvijā un Eiropā retas un aizsargājamas augu, bezmugurkaulnieku un putnu sugas, tai skaitā meža silpurene, atvašu saulrietenis, priežu sveķotājkoksngrauzis, tītiņš, sila cīrulis.*

Dabas aizsardzības plānā ir izvirzīti sekojoši teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi:

- *saglabāts teritorijai raksturīgais kāpu un deflācijas ieplakas reljefs;*
- *saglabātas dzīvotspējīgas tipiskās un aizsargājamās, kāpu mežiem raksturīgās sugu sabiedrības un nodrošināti apstākļi to izplatībai ārpus tagadējām atradnēm;*
- *labiekārtota atpūtas un teritorijas dabas vērtību izziņas infrastruktūra, sadalīta atpūtnieku plūsma un novirzīta no jutīgākajām vietām.*

Iepriekšējā Dabas aizsardzības plāna redakcijā noteiktie apsaimniekošanas pasākumi galvenokārt saistīti ar rekreācijas slodzes ietekmes uz biotopiem un augu sugām samazināšanu, kā arī cilvēku informēšanu par dabas vērtībām lieguma teritorijā. Apsaimniekošanas pasākumu izvērtējums apkopots 1.tabulā (skatīt pielikumā).

Lieguma teritorijā Latvijas dabas fonda realizētajā projektā "Augu un biotopu monitorings", vairākus gadus ir veikts biotopu un augu sugu monitorings. 2009.gadā monitorings uzsākts aizsargājamā biotopu "Mežainas piejūras kāpas", "Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas", kā arī biotopa "Priekškāpas" platībā, kas atrodas liegumam piegulošajā teritorijā. Kopumā novērtēts, ka biotopa "Mežainas piejūras kāpas" reprezentativitāte ir vidēja, bet saglabāšanās iespēja ir ļoti augsta. Aizsargājamā biotopa "Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas" reprezentativitāte un saglabāšanās pakāpe novērtēta ar augstāko novērtējumu, bet piegulošajā teritorijā esošā biotopa "Priekškāpas" reprezentativitāte un saglabāšanās pakāpe ir vidēja. Monitoringa ietvaros apsektas aizsargājamās augu sugas – smiltāja neļķes *Dianthus arenarius*, atradnes. Veikta augu totālā uzskaitē transektē gar jūras krastu, konstatējot 9-12 augu cerus. Sugas dzīvotnes stāvoklis novērtēts kā labs, augu vitalitāte vidēja.

2015.un 2017.gadā veikts aizsargājamās augu sugas – meža silpurenes *Pulsatilla patens*, monitorings. Augs atradnē nav konstatēts.

2016.gadā norisinājies Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes veiktais projekts "Datu iegūšana un apkopošana par jūras piekrastes biotopiem raksturīgo īpaši aizsargājamo augu sugu atradnēm", kura ietvaros lieguma teritorijā veikts smiltāja neļķes *Dianthus arenarius*. Kopumā konstatēts, ka lieguma teritorijā pelēko kāpu biotopā sastopami 582-611 smiltāja neļķes eksemplāri, aptuveni 24 ha lielā platībā. Konstatēts, ka iepriekš monitoringa laikā netika apsektas sugai piemērotākās dzīvotnes, līdz ar to ir būtiski palielinājies augu skaits.

Lieguma platība salīdzinoši neliela, līdz ar to nav nepieciešama funkcionālo zonu noteikšana vai individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde.

Pēc apkopotās informācijas un dabas vērtību inventarizācijas, tika izstrādāts priekšlikums pagarināt dabas lieguma teritoriju ziemeļu virzienā, iekļaujot lieguma teritorijā platību ar līdzīgu ģeoloģisko izcelsmi un veģētāciju. Priekšlikums plānošanas dokumenta darbības laikā netika realizēts.

Visa dabas lieguma teritorija ietilpst Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā. Gar Plieņupes krastiem noteikta Virszemes ūdeņu aizsargjosla.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla izveidota, lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts.

Dabas liegums Pļieņciema kāpa atrodas Latvijas Rietumu daļā, Baltijas jūras Rīgas līča piekrastē, Piejūras zemienē. Teritorijā daļēji ietilpst apdzīvota apkaime Pļieņciems. Ciema apkaimē ilgstoši notikusi cilvēku saimnieciskā darbība – kāpas izmantotas zvejniecības vajadzībām, veidojot plašus atklātus laukumus tīklu žāvēšanai. Vēlākajos gados lieguma dienvidu daļā ierīkota zivju pārstrādes rūpnīca. Šobrīd fabrikas darbība vairs nenotiek, teritorijā novietotas kempinga mājiņas, saglabājušās neapsaimniekotas fabrikas ēkas. Centrālajā daļā atrodas sena kapsēta, pārējā teritorijā vietām sastopamas armijas būvju drupas, bunkuri. Pļieņciema jūras piekraste jau ilgstoši izmantota kā atpūtas un rekreācijas vieta. Lieguma teritorijā izstaigāti celiņi, takas, gar jūras krastu novietoti soliņi, šūpoles, atkritumu urnas. Centrālajā daļā no automašīnu stāvlaukuma līdz piekrastei ierīkota koka laipa, kā arī labiekārtota atpūtas vieta. Lieguma teritorijas apmeklēšanai nav ierīkotas speciālas automašīnu stāvvietas. Neliels stāvlaukums atrodas lieguma centrālajā daļā kapsētas tuvumā, vai automašīnas iespējams novietot kempinga teritorijā. Pļieņciemā gar ielām piekrastes tuvumā ir aizliegta automašīnu apstāšanās vai stāvēšana. Pie ceļa, kas turpinās gar lieguma ziemeļrietumu robežu, novietota ceļazīme “Braukt aizliegts”. Neskatoties uz labiekārtojumu un ierobežotajām piekļuves iespējām, piekrastes joslā konstatētas vairākas ugunsgrūdu dedzināšanas vietas, kā arī pa liegumā esošajiem ceļiem notiek pārvietošanās ar transportlīdzekļiem.

Aptuveni 80% lieguma teritorijas veido mežaudzes. Pārsvarā sastopami priežu sausieņu meža tipi, kas aizņem ~ 76% lieguma teritorijas, aptuveni 3% platības veido nosusināti meži. Mežaudzes lielākoties veidojušās dabiski (~ 89% no mežu kopējās platības). Pārsvarā sastopamas pāraugušas audzes (~ 69%), mazāk vidēja vecuma audzes (~ 18%), bet nedaudz briestaudzes (~ 10%) un pieaugušas audzes (~ 3%). Koku stāvā dominē parastā priede *Pinus sylvestris*, nosusinātajās mežaudzēs – melnalksnis *Alnus glutinosa*. Krūmu stāvs izteiktāks reljefa ieplakās un nogāžu lejas daļā. Vietām diezgan bieži sastopama parastā kļava *Acer platanoides*. Kapsētas tuvumā sastopamas apstādījumos izmantotas krūmu sugas. Zemsedzes augu sugu sastāvs variē no vidēji bagātās augsnēs līdz oligotrofās augsnēs augošām boreālajām sugām. Atsevišķos nogabalos (galvenokārt lieguma dienvidu daļā) plaši izplatījušās graudzāles. Nosusinātajos meža nogabalos vietām audzes veido invazīva suga – sīkziedu sprigane *Impatiens parviflora*.

Aptuveni 5% lieguma teritorijas aizņem pelēkās kāpas. Biotops joslā gar jūras krastu turpinās arī ārpus lieguma teritorijas, kur veido daudz plašāku platību. Meža tuvumā pelēkās kāpas aizaug ar priedēm vai lapu kokiem – kārkliem, apsēm, kļāvām. Aizaugšana ar priedēm notiek dabiskas sukcesijas rezultātā, bet lapu koku izplatību veicina augsnes eutrofikācija gan dabisku apstākļu, gan cilvēku radītās ietekmes rezultātā. Zemsedzi veido sekundārajām kāpām raksturīgas augājs, dominē kāpu un smilts auzene *Festuca sabulosa*, *F.arenaria*, diezgan bieži sastopama tumšsarkanā dzeguzene *Epipactis atrorubens*, mazais māršils *Thymus serpyllum* u.c. sugas.

Lieguma teritoriju veido izteikts piejūras kāpu reljefs. Paralēli krastam saglabājies vairākus metrus augsts kāpas valnis ar samērā stāvām nogāzēm. Lieguma dienvidu un ziemeļu daļu šķērso nelielu upju ielejas. Vietām veikta mākslīga reljefa pārveidošana, ierīkojot ceļus, takas.

Pēc Zemkopības ministrijas Nekustamo īpašumu meliorācijas kadastra informācijas sistēmas datiem, lieguma dienvidu daļā esošā Pļieņupe reģistrēta kā valsts nozīmes ūdensnoteka. Citu reģistrētu meliorācijas sistēmu teritorijā nav.

Pēc informācijas metodiskajā materiālā „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”, jūras krasts Pļieņciema apkaimē pakļauts 3.pakāpes jeb nozīmīgai epizodiskai erozijai, kuras kompensācija nenotiek pilnā apmērā. Pamatkrasta atkāpšanās notiek ļoti lēnu 0,1-0,3 m/gadā.

Teritorijā sastopamo biotopu grupas un to aptuvena platība sniegta 2.tabulā.

Teritorijā sastopamie biotopi

2.tabula

Biotops	platība
Mežs	52,32 ha
Pelēkās kāpas	3,19 ha
Lauksaimniecības zeme (lauce)	0,14 ha
Upes	0,01 ha
Apbūve	1,3 ha
Kapsēta	2,94 ha

Dabiskas platības veido ~ 93%, ruderālas ~ 7%, bet daļēji dabiskas aizņem mazāk kā 1% no kopējās lieguma platības.

Lieguma teritorijas ainavu veido daļēji slēgta un slēgta meža ainava, jūras krasta ainava, kā arī kultūrainava.

Saskaņā ar Engures novada teritorijas plānojumu, dabas lieguma teritorijai lielākoties noteikts funkcionālais zonējums “Meži un purvi” (M). Pludmales joslai un pelēko kāpu platībai noteikts zonējums “Dabas un apstādījumu teritorija - pludmale” (PL), bet kapsētai zonējums “Dabas un apstādījumu teritorija – kapsēta” (K). Zonējums “Dabas un apstādījumu teritorija – labiekārtota dabas teritorija” (A) noteikts ar kokiem apaugušajai joslai starp pelēkajām kāpām, bet meža zemei pie Strautu ielas un Krasta ielas krustojuma, noteikts zonējums “Dabas un apstādījumu teritorija – dabas teritorija” (A1). Plienčiema dzīvojamās apbūves zonai lieguma centrālajā un dienvidu daļā noteikts zonējums “Mazstāvu dzīvojamā apbūve krasta kāpu aizsargjoslā” (DzM2). Bijušās zivju pārstrādes rūpnīcas teritorija ietilpst zonējumā “Jauktā apbūve” (J1).

Meži un purvi (M) teritorijās primārais izmantošanas veids ir vides aizsardzība, mežsaimnieciskā darbība un teritoriju izmantošana rekreācijai, bet papildus izmantošana– citu atļauto būvju būvniecība un izmantošana. Galvenā izmantošana ir:

- *mežsaimnieciska izmantošana (..)*
- *teritorijas labiekārtojums;*
- *dabas tūrisma infrastruktūras objekti.*

Pludmale (PL) ir jūras krasta smilšainā zona starp jūras krasta līniju un joslu, kur sākas kāpu veģetācija un kuras galvenā izmantošana ir vides aizsardzība un rekreācija.

Galvenā izmantošana:

- *teritorijas labiekārtojums - labiekārtota peldvieta;*
- *inženierbūves: krasta aizsardzības būves pret noskalošanu (..)*

Papildus nosacījumi:

- *Būvēm ūdenī izmanto pontonus vai metāla, koka un citu vieglu konstrukciju pāļus;*
- *Pludmalē atļauts izvietot un būvēt sezonas būves uz viegli demontējamiem vai skrūvpāļu pamatiem. Atļauta arī tādu būvju būvniecība, kuru pamati izbūvēti kā krasta nostiprinājumi.*

Kapsēta (K) ir teritorija, kur galvenā izmantošana ir apbedījumu veikšana un ar to saistītas būves.

Labiekārtota publiskā ārtelpa (A) ir labiekārtotas teritorijas ar estētisku un rekreācijas nozīmi.

Galvenā izmantošana: *teritorijas labiekārtojums (..)*

Dabas teritorija (A1) ir teritorijas ciemos ar estētisku vai rekreācijas nozīmi – meži, parki, skvēri, un apstādījumi.

Galvenā izmantošana: *teritorijas labiekārtojums (..)*

Mazstāvu dzīvojamā apbūve (DzM2) ir teritorija krasta kāpu aizsargjoslā, kur galvenā izmantošana ir dzīvojamo māju apbūve vietās, kur ir esoša vai bijusi apbūve, bet papildus izmantošana - citas atļautās izmantošanas.

Jaukta apbūve (J1) ir teritorija krasta kāpu aizsargjoslā, kurai raksturīga daudzfunkcionāla jeb jaukta tipa izmantošana - dzīvojamo māju, komercdarbības un sabiedrisku būvju apbūve vietās, kur ir esoša vai bijusi iepriekšēja apbūve.

Galvenā izmantošana:

- dzīvojamās mājas;
- komercdarbības būves;
- ražošanas un noliktavu būves - vieglās ražošanas uzņēmums;
- sabiedriskas būves.

Piegulošā teritorija:

Dabas lieguma teritorija atrodas Baltijas jūras Rīgas līča piekrastē, tiešā jūras krasta tuvumā. Starp lieguma teritoriju un jūru atrodas šaura primāro un sekundāro kāpu josla, kā arī pludmale. Krasts pakļauts dinamiskai attīstībai. Gar piekrasti veidojas šaura pelēko kāpu josla un priekškāpa. Pludmales platums šajā posmā svārstās no 10-20 m.

Virzienā uz ziemeļiem un dienvidiem no lieguma robežas turpinās ar priežu mežu apaugušas platības uz izteikta piejūras kāpu reljefa. Sauszemes virzienā liegums robežojas ar sausu vai nosusinātu un pārmitru mežu nogabaliem, Pļieņciema apkaimē – ar dzīvojamās apbūves zonu. Paplašinoties Pļieņciema dzīvojamās apbūves zonai virzienā uz ziemeļiem no ciema teritorijas, notiek pakāpeniska meža zemju apbūvēšana gar lieguma rietumu robežu. Dienvidu daļā liegums robežojas ar valsts reģionālo autoceļu P128 Sloka—Talsi.

Saskaņā ar Engures novada teritorijas plānojumu, piegulošajai teritorijai ziemeļu, dienvidu un ziemeļrietumu virzienā noteikts zonējums “Meži un purvi”, gar jūras krastu turpinās zonējums “Dabas un apstādījumu teritorija – pludmale”. Centrālajā un dienvidrietumu daļā liegumam piegulošajiem īpašumiem Pļieņciemā noteikts zonējums “Mazstāvu dzīvojamā apbūve”, atsevišķām zemes vienībām zonējums “Dabas un apstādījumu teritorija”.

Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamo informāciju, liegumam tuvākā īpaši aizsargājamā un NATURA 2000 teritorija – aizsargājamā jūras teritorija “Rīgas līča rietumu piekraste”, atrodas 30 – 80 m attālumā.

Tuvākais mikroliegums, kas izveidots augu sugas aizsardzībai, atrodas ~ 4 km attālumā.

Lieguma teritorijā reģistrēti trīs aizsargājami biotopi – “Mežainas piejūras kāpas”, “Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas”, “Upju straujtecēs un dabiski upju posmi”, kas turpinās arī ārpus lieguma teritorijas un viens aizsargājamais biotops “Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)”, kas neturpinās ārpus lieguma. Liegumam piegulošajā teritorijā gar jūras krastu konstatēti aizsargājami biotopi: “Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju” (1640), “Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām” (1210), “Embrionālās kāpas” (2110), “Priekškāpas” (2120).

Liegumā reģistrētas vismaz septiņas dažādas aizsardzības kategorijas augu sugas. Teritorijas apsekošanas brīdī konstatēts, ka lielākā aizsargājamo un reto augu sugu sastopamība ir liegumam piegulošajā joslā sekundāro un primāro kāpu joslā. Augu atradnes gar krastu turpinās ziemeļu virzienā līdz pat Ķesterciema apkaimei.

Lieguma teritorijā reģistrēti četri potenciāli valsts nozīmes aizsargājami koki (dižkoki). Tuvākais dižkoks atrodas ~ 940 m attālumā.

Īpaši aizsargājamas augu sugas: aizsargājami augi noteikti pēc “Latvijas PSR augu noteicēja” (Pētersone, Brikmane, 1980) un enciklopēdijas “Latvijas augi” (Priedītis, 2014).

Meža silpurene *Pulsatilla patens* - Eiropas Direktīvas II un IV pielikumā iekļauta, Bernes konvencijas I pielikumā iekļauta, Latvijā īpaši aizsargājama suga, kurai veidojami mikroliegumi. Suga iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 4.kategorijā.

Silpurene Latvijā sastopama diezgan reti, sasniedz areāla rietumu robežu. Izplatība samazinās virzienā no valsts austrumiem uz rietumiem. Piejūras zemienes Kurzemes daļā nav sastopama. (latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas vairāk kā 1000 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta vismaz 11 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā reģistrēta viena sugas atradne, tomēr jau vairākus gadus augs atradnē netiek konstatēts. Saskaņā ar Ziņojumu Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā (2013. – 2018.gada periods), kopējā sugas populācija valstī svārstās no 14213 – 16589 eksemplāriem. Auga aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs – nepietiekams, ar tendenci pasliktināties.

Silpurene aug priežu silos un sausos pakalnos uz karbonātaugsnēm (latvijasdaba.lv). Sugas dzīvotni lieguma teritorijā veido priežu sausieņu mežs. Ņemot vērā meža platību, suga liegumā sastopama ļoti reti, auga

izplatības tendences pasliktinās. Kopējais aizsardzības stāvoklis liegumā Nelabvēlīgs – slikts, ar tendenci pasliktināties (U2D).

Smiltāja nelķe *Dianthus arenarius subsp.arenarius* - Eiropas Direktīvas II un IV pielikumā iekļauta, Latvijā īpaši aizsargājama suga.

Nelķe Latvijā sastopama nereti, taču nevienmērīgi, galvenokārt apvidos ar piejūras un iekšzemes kāpām, sausiem priežu mežiem (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas aptuveni 840 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta vismaz 100 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā līdz šim reģistrētas vismaz 40 atradnes. Saskaņā ar Ziņojumu Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā (2013. – 2018.gada periods), kopējā sugas populācija valstī svārstās no 89000 - 1545000 eksemplāriem. Auga aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs – nepietiekams, ar tendenci pasliktināties.

Smiltāja nelķe aug sausos priežu mežos, smilšainās nogāzēs, kāpās un sausās piejūras pļavās (www.latvijasdaba.lv). Dabas lieguma teritorijā augs sastopams vairākās vietās piekrastes joslā, gan priežu sausieņu meža, gan pelēko kāpu biotopā. Lieguma teritorijā konstatēti 1200 - 1600 eksemplāri (ceri). Atradnes bieži vien turpinās liegumam piegulošajā platībā joslā gar jūras krastu (papildus 320 – 420 eksemplāri), kā arī piekrastē līdz Ķesterciemam (~ 260 eksemplāri). Sugas dzīvotni veido lieguma teritorijā esošais priežu sausieņu mežs un pelēkās kāpas biotops. Ņemot vērā meža un kāpas platību, suga sastopama reti, tomēr auga izplatības tendences stabilas. Kopējais aizsardzības stāvoklis liegumā Nelabvēlīgs – nepietiekams, bet stabils (U1S).

Gada staipeknis *Lycopodium annotinum* (syn. *Spinulum annotinum*) – Eiropas Direktīvas V pielikumā iekļauta, Latvijā ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama suga, iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 4.kategorijā.

Latvijā staipeknis bieži visā valstī (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas vairāk kā 1000 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta vismaz 20 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā līdz šim reģistrētas 3 atradnes. Ziņojumā Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā (2013. – 2018.gada periods) norādīts kopējais staipekņu *Lycopodium spp.*, klases novērtējums. Staipekņu populācijas lielums sasniedz 4234 eksemplārus, aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs – nepietiekams, bet stabils.

Gada staipeknis aug dažādos skujkoku un platlapju - skujkoku mežos. Ir visbiežākā staipekņu suga Latvijā. (www.latvijasdaba.lv). Dabas lieguma teritorijā staipeknis sastopams septiņās vietās, priežu mežā. Kopumā lieguma teritorijā sastopami 80 – 100 auga eksemplāri. Sugas dzīvotni veido lieguma teritorijā esošais priežu sausieņu mežs. Ņemot vērā meža platību, suga sastopama diezgan reti, tomēr auga izplatības tendences labas. Kopējais aizsardzības stāvoklis Nelabvēlīgs – nepietiekams, bet stabils (U1S).

Atvašu saulrietenis *Jovibarba sobolifera* - Latvijā īpaši aizsargājama suga, kurai veidojams mikroliegums. Latvijā saulrietenis sastopams retumis visā valstī. Diezgan bieži kultivēts augs. (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas aptuveni 160 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta vismaz 18 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā līdz šim reģistrētas vismaz 7 atradnes.

Saulrietenis aug sausos priežu mežos, kāpās, atmatās un uz dolomīta atsegumiem upju krastos. Nereti kapsētu apkaimē pāriet savvaļā. (www.latvijasdaba.lv). Teritorijas apsekošanas laikā suga atrasta tikai vienā atradnē, Katrīnas ceļa malā. Augs aug kontaktjoslā starp priežu mežu un atklātu pelēkās kāpas biotopu. Nogāze plaši apaugusi ar auga eksemplāriem, atradne stabila, veido ~ 10 m² lielu platību. Kopumā sastopami 20 – 150 eksemplāri. Sugas dzīvotne ir priežu sausieņu mežs. Kapsētas tuvums liek domāt, ka augs ieviesies no apstādījumiem. Lieguma teritorijā saulrietenis sastopams samērā reti. Kopējais aizsardzības stāvoklis Nelabvēlīgs – nepietiekams, bet stabils (U1S).

Ļavas silpurene *Pulsatilla pratensis* - Latvijā īpaši aizsargājama suga, iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 4.kategorijā.

Latvijā nevienmērīgi izplatīts augs: diezgan bieži Piejūras zemienē, pārējā teritorijā diezgan reti. Kopumā vairāk Rietumlatvijā un Rīgas apkārtnē. (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas aptuveni 804 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta aptuveni 70 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā līdz šim reģistrētas vismaz 17 atradnes.

Silpurene aug piejūras un kontinentālās kāpās, sausos priežu mežos, smilšainās nogāzēs (www.latvijasdaba.lv). Dabas lieguma teritorijā silpurene sastopama gandrīz visā piekrastes joslā, gan priežu sausieņu, gan pelēko kāpu biotopā. Kopumā lieguma teritorijā sastopami 3500 – 4500 eksemplāri. Atradnes bieži vien turpinās liegumam piegulošajā platībā joslā gar jūras krastu (papildus ~ 90 eksemplāri), kā arī piekrastē līdz Ķesterciemam (~ 1100 eksemplāri). Sugas dzīvotni veido lieguma teritorijā esošais priežu sausieņu mežs un pelēko kāpu josla. Augs sastopams bieži, tā izplatības tendences labas. Kopējais aizsardzības stāvoklis Labvēlīgs un stabils (FS).

Jūrmalas pārkonamoliņš *Anthyllis maritima* - Latvijas Sarkanās grāmatas 3.kategorijā iekļauta suga.

Augs Latvijā sastopams reti, galvenokārt jūras piekrastē (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas 94 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta 1 atradnē – dabas lieguma teritorijā.

Pārkonamoliņš aug sausos mežos, kāpās, retāk dažādās nezālienēs (www.latvijasdaba.lv). Dabas lieguma teritorijā aug sastopams pelēko kāpu platībā, praktiski visā piekrastes joslā. Lieguma teritorijā ietilpst 100 – 150 eksemplāri, bet lielākā atradnes platība (1360 – 1860 eksemplāri) turpinās liegumam piegulošajā piekrastes joslā. Posmā līdz Ķesterciemam konstatēti vēl ~ 400 eksemplāri. Sugas dzīvotni veido lieguma teritorijā esošā pelēko kāpu josla. Suga sastopama ļoti bieži, auga izplatības tendences stabilas. Kopējais aizsardzības stāvoklis Labvēlīgs, stabils (FS).

Pūkainais plostbārdis *Tragopogon heterospermus* - Latvijas Sarkanās grāmatas 3.kategorijā iekļauta suga.

Augs Latvijā sastopams reti, tikai piejūras joslā. Vietām kāpās Kurzemes piekrastē diezgan bieži. (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas aptuveni 90 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta 1 atradnē. Dabas lieguma teritorijā līdz šim nav reģistrētas atradnes.

Plostbārdis aug kāpās, sausās piejūras pļāvās un skrajos kāpu mežos (www.latvijasdaba.lv). Lieguma teritorijā aug konstatēts priežu meža platībā izstaigāta ceļa malā. Konstatēti 2 - 5 eksemplāri. Sugas dzīvotne ir priežu sausieņu mežs un piekrastes kāpu josla. Ņemot vērā meža un kāpu joslas platību, suga sastopama ļoti reti, auga izplatības tendences sliktas. Kopējais aizsardzības stāvoklis Nelabvēlīgs – nepietiekams, ar tendenci pasliktināties (UID).

Tumšsarkanā dzeguzene *Epipactis atrorubens* – CITES konvencijas pielikumos iekļauta augu suga.

Latvijā nevienmērīgi izplatīta suga. Diezgan bieži piejūrā un kontinentālās kāpās iekšzemē, arī Daugavas un Gaujas ielejā. Pārējā teritorijā ļoti reti vai nav sastopama. (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” reģistrētas aptuveni 590 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta 14 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā līdz šim nav reģistrētas atradnes.

Dzeguzene aug piejūras un iekšzemes kontinentālo kāpu un upju ieleju priežu mežos, smiltajos piejūrā (www.latvijasdaba.lv). Dabas lieguma teritorijā sastopama pelēko kāpu un nedaudz arī priežu sausieņu meža platībā, praktiski visā piekrastes joslā. Lieguma teritorijā konstatēti 500 – 600 eksemplāri, bet lielākā atradnes platība (4400 - 6000 eksemplāri) turpinās liegumam piegulošajā piekrastes joslā. Posmā līdz Ķesterciemam konstatēti vēl ~ 350 eksemplāri. Sugas dzīvotni veido lieguma teritorijā esošā pelēko kāpu josla. Suga sastopama ļoti bieži, auga izplatības tendences stabilas. Kopējais aizsardzības stāvoklis Labvēlīgs, stabils (FS).

Vēsturiskajos datos lieguma teritorijā konstatēta vēl viena reta augu suga:

Iesirmā kāpsmildzene *Corynephorus canescens* – Latvijas Sarkanās grāmatas 3.kategorijā iekļauta suga.

Dabas lieguma teritorijā konstatēta pelēko kāpu biotopā, tomēr teritorijas apsekošanas brīdī netika atrasta. Aizsardzības stāvoklis nezināms (xx).

Liegumam piegulošajā platībā konstatēta vēl viena aizsargājamā suga un ir vēsturiski dati par vēl vienu retu augu sugu:

Vāļišu staipekņis *Lycopodium clavatum* - Eiropas Direktīvas V pielikumā iekļauta, Latvijā ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama suga, iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 4.kategorijā.

Augs Latvijā sastopams diezgan bieži visā teritorijā (www.latvijasdaba.lv). Dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" reģistrētas vairāk kā 1000 atradnes, Tukuma novadā suga konstatēta aptuveni 30 atradnēs. Dabas lieguma teritorijā līdz šim nav reģistrētas atradnes.

Staipeknis aug sausieņu un nosusinātajos mežos (www.latvijasdaba.lv). Dabas lieguma teritorijā staipeknis sastopams vienā atradnē, priežu mežā. Kopumā lieguma teritorijā sastopami 10 - 15 auga eksemplāri. Sugas dzīvotni veido priežu sausieņu mežs.

Jūrmalas kamieļzāle *Corispermum intermedium* - Latvijas Sarkanās grāmatas 3.kategorijā iekļauta suga. Dabas lieguma teritorijā konstatēta pludmales joslā, tomēr teritorijas apsekošanas brīdī netika atrasta.

Dati par sastopamajām sugām apkopoti 3.tabulā.

Īpaši aizsargājamās un retās sugas teritorijā un to aizsardzības statuss

3.tabula

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas aizsardzības statuss valstī		Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem, tikai direktīvu pielikumos iekļautajām sugām)
			Īpaši aizsargājama suga atbilstoši MK 14.11.2000. noteikumiem Nr.396 (ar ¹ atzīmēt mikroliegumu sugas MK 18.12.2012. noteikumiem Nr.940)	Biotopu direktīvas pielikumos iekļauta suga (ar * atzīmē prioritārās sugas)	
1.	Meža silpurene	<i>Pulsatilla patens</i>	X ¹	X (II; IV)*	Nelabvēlīgs-nepietiekams, pasliktinās
2.	Smiltāja neļķe	<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i>	X	X (IV)	Nelabvēlīgs-nepietiekams, pasliktinās
3.	Gada staipeknis	<i>Lycopodium annotinum</i>	X (2.pielikums)	X (V)	Nelabvēlīgs-nepietiekams, stabils ^C
4.	Atvašu saulrietenis	<i>Jovibarba sobolifera</i>	X ¹		
5.	Ļavās silpurene	<i>Pulsatilla pratensis</i>	X		
6.	Jūrmalas pārkonamoliņš	<i>Anthyllis maritima</i>			
7.	Pūkainais ploštārdis	<i>Tragopogon heterospermus</i>			
8.	Tumšsarkanā dzeguzene	<i>Epipactis atrorubens</i>			
9.	Iesirmā kāpsmildzene	<i>Corynephorus canescens</i>			
10.	Jūrmalas kamieļzāle ^d	<i>Corispermum intermedium</i>			
11.	Vāļišu staipeknis ^d	<i>Lycopodium clavatum</i>	X (2.pielikums)	X (V)	Nelabvēlīgs-nepietiekams, stabils ^C

^C kopējais *Lycopodium spp.* novērtējums

^d sugas konstatētas liegumam piegulošajā teritorijā

Informācija par Eiropas Direktīvā iekļauto teritorijā konstatēto augu sugu populāciju lielumu un dzīvotņu platību attiecību, apkopota 4.tabulā.

Direktīvu pielikumos iekļauto sugu populāciju lielums un sugu dzīvotņu platība

4.tabula

Nr.p.k.	Sugas nosaukums (latviski un latīniski)	Sugas populācijas lielums teritorijā		Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju valstī	Sugas dzīvotnes platība (ha)	Sugas dzīvotnes platības attiecība (%) pret sugas dzīvotnes platību Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā
		Min.	Maks.				

1.	Meža silpurene <i>Pulsatilla patens</i>	0 - 5	0 - 0,2	0 - 0,04	45,7	0,0008
2.	Smiltāja nelķe <i>Dianthus arenarius</i> ssp. <i>arenarius</i>	1200 - 1600	0,1-3	0,08 – 1,8	23,19	0,003
3.	Gada staipekņi <i>Lycopodium annotinum</i>	80 - 100	-	-	52,32	-

Visas liegumā un tam piegulošajā teritorijā konstatētās augu sugas saistītas ar jūras piekrasti vai sausiem priežu mežiem, ir raksturīgas sastopamajiem biotopiem un to atrašanās liegumā nav nejauša. Lielākais aizsargājamo un reto augu sugu skaits koncentrēts joslā gar jūras krastu vai atklātajās platībās – pelēkajās kāpās. Augu atradnes lielākoties apdraud dabiska vai cilvēku izraisīta erozija, veidojot plašas bezveģetācijas platības, kas pakļautas vēja un nokrišņu iedarbībai. Visvairāk apdraudētas ir smiltāja nelķes *Dianthus arenarius* atradnes Vabu un Katrīnas laukuma teritorijā, kur notiek samērā intensīva cilvēku pārvietošanās, izveidojušās plašas deflācijas ieplakas, kas pakļautas jūras vēja iedarbībai. Veģetācija veidojas vietās, kur traucējumu apjoms mazāks – gar meža, krūmāju malām. Pludmales zonā ietilpst arī plaša pļavas silpures *Pulsatilla pratensis* atradne. Palielinoties pludmales apmeklējuma intensitātei, nelabvēlīga ietekme var veidoties arī uz silpures atradni. Mazāka ietekme veidojas uz pludmalē sastopamajām retajām augu sugām – jūrmalas pārkonamoliņu *Anthyllis maritima* un tumšsarkano dzeguzeni *Epipactis atrorubens*, kas aug arī stipri izmīdītās vietās.

Pļauņmeža apkaimē notiek samērā intensīva pārvietošanās arī pa meža teritoriju, izmīdot takas. Tiešā taku tuvumā, kur notiek samērā intensīva pārvietošanās, aug atvašu saulrietenis *Jovibarba sobolifera* un pūkainais plostbārdis *Tragopogon heterospermus*. Augu eksistenci apdraud mehāniska iznīcināšana, palielinoties apmeklējuma intensitātei, paplašinoties takas platumam.

Nozīmīgs faktors, kas apdraud pelēkās kāpas kā piemērotas dzīvotnes saglabāšanos, ir koku un krūmu apauguma palielināšanās. Dabiskas sukcesijas rezultātā pelēkās kāpas aizaug ar priedēm, pakāpeniski veidojoties priežu mežiem raksturīgam augājam. Ilglaičīgais process ļauj sugām pārvietoties uz piemērotākām platībām. Lapu kokiem raksturīgs straujāks attīstības un izplatības raksturs, izspiežot citas sugas, kā arī radot lielāku noēnojumu. Sadaloties lapām, tiek veicināta augsnes eutrofikācija. Kārkli, noturīgās sakņu sistēmas un straujās izplatības dēļ, tiek stādīti kāpu nostiprināšanai, savukārt kļavu ieviešanas veicinājusi augsnes bagātināšanās ar bioloģisko piemērojumu. Novērota kļavu stādīšana pelēko kāpu biotopā. Katrīnas ceļa apkaimē ieviesusies invazīva krūmu suga – baltā apse *Populus alba*, iestādīts parastais ceriņš *Syringa vulgaris*. Atsevišķos posmos piekrastē konstatēta vēl viena invazīva suga – krokainā roze *Rosa rugosa*, kas arī tiek izmantota kāpu nostiprināšanai. Eutrofikācija apdraud visas pelēkajās kāpās un mežmalā augošās aizsargājamās augu sugas.

Kopumā pelēko kāpu kā sugu dzīvotnes kvalitāte vidēja, bet meža kvalitāte – laba. Dzīvotņu kvalitātes novērtējums dots 5.tabulā.

Sugu dzīvotnes kvalitātes novērtējums

5.tabula.

Biotops, suga	Dzīvotnes elementi			Atjaunošanas iespējas		
	A	B	C	D	E	F
	Izcilā stāvoklī	labā stāvoklī	vidējā, degradētā stāvoklī	viegla	iespējama ar mērenu piepūli	grūta, neiespējama
Pelēkās kāpas, <i>P.pratensis</i> , <i>D.arenarius</i> , <i>A.maritima</i> , <i>E.atrorubens</i>			X		X	
Priežu mežs, <i>P.patens</i> , <i>P.pratensis</i> , <i>D.arenarius</i> , <i>J.sobolifera</i> , <i>S.annotinum</i> , <i>E.atrorubens</i>		X			X	

Īpaši aizsargājамie biotopi: aizsargājамie biotopi aprakstīti un izvērtēti pēc Eiropas Savienībā aizsargājамo biotopu Latvijā noteikšanas rokasgrāmatas 2.precizētā izdevuma un MK noteikumos Nr.350 "Noteikumi par

īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” minētajiem kritērijiem. Lieguma teritorijā konstatētie biotopi apkopoti 6.tabulā.

Dabas lieguma teritorijā konstatēti trīs Eiropas nozīmes aizsargājамie biotopi: “Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas”, “Mežainas piejūras kāpas” un “Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)”.

Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (2130*). Eiropas Savienībā prioritāras nozīmes aizsargājамais biotops. Tās ir sekundārās kāpas, kas veidojas joslā starp jūras pludmali vai primārajām kāpām un pamatkrastu dinamiskā līdzsvara krastos. Pelēkajās kāpas vairs nenotiek aktīva smilšu pārpūšana, veidojas stabila veģetācija, mozaīkveidā sastopami sūnu un ķērpju laukumi, kas mijas ar skrajām lakstaugu audzēm. Lakstaugu stāvā dominē smilts auzene *Festuca arenaria*, smilts grīslis *Carex arenaria*, kāpu smilga *Festuca sabulosa*, kodīgais laimiņš *Sedum acre*, tumšsarkanā dzeguzene *Epipactis atrorubens*. Vietām sastopamas smilšu aktīvas pārpūtes vietām raksturīgas sugas - sālsvirza *Honckeyna peploides*, smiltāja kāpukviesis *Leymus arenarius*.

Lieguma teritorijā biotops sastopams salīdzinoši nelielā platībā, joslā starp pamatkrastu jeb, ar mežu apaugušu piekrastes kāpu un jūras pludmali vai primārajām kāpām. Lielākajā kāpu daļā dominē biotopam raksturīgās augu sugas, veidojas mozaīkstruktūra, Intensīvi izmantotās teritorijās kāpu zonā joprojām sastopami samērā plaši atklātas smilts laukumi, bet vietās, kur traucējumu nav vai apjoms neliels, raksturīga nobiru uzkrāšanās. Dabiskas sukcesijas rezultātā, vērojama kāpu aizaugšana ar nelielā priedēm, vietām kāpas apstādītas ar kārkiem.

Pelēkajās kāpas sastopam liela augu sugu daudzveidība. Lieguma teritorijā kāpas ir plaša dzīvotne trīs īpaši aizsargājамām un vairākām retām augu sugām. Biotops sastopams gandrīz visā krasta joslā gar lieguma teritoriju un turpinās arī piegulošajās platībās, nodrošinot sugu izplatības iespējas plašā piekrastes zonā. Pelēkās kāpas pasargā pamatkrastu no noskalošanās vētru laikā, kā arī veido pievilcīgu ainavu.

Liegumā pārstāvēts biotopa 3.variants – izteikti kserofītiskas pelēkās kāpas. Biotopa kvalitāte lielākoties novērtēja kā laba un izcila. Izcila kvalitātes biotops sastopamas Katrīnas ceļa vietā un Vabu laukumā. Ministru kabineta noteikumi (MK not.Nr.350, 2017) neizvirza kritērijus Latvijā īpaši aizsargājамā biotopa “Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas” noteikšanai, līdz ar to, visi liegumā esošie biotopa poligoni ir Latvijā īpaši aizsargājамie biotopi.

Biotops valstī sastopams reti, kopumā aizņem 2025 - 2100 ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-slikts, tendences nezināmas (U2X) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Esošās ietekmes:

- kāpu intensīva izmīdīšana, nostiprinājumu (zaru pinumu žodziņu, zaru klājumu) ierīkošana. Kāpu izmīdīšana neļauj attīstīties augājam, tomēr nodrošina atklātas platības saglabāšanos un novērš kāpu aizaugšanu.
- Dabiskā sukcesija, kā rezultātā kāpas aizaug ar kokiem un krūmiem, attīstoties mežiem raksturīgam augājam un samazinoties pelēko kāpu platībai.
- Eitrofikācija gan vispārējas vides kvalitātes pasliktināšanās - ūdens un gaisa piesārņojuma, gan cilvēku darbības (bioloģiskie, sadzīves atkritumi, ugunsgrāmu dedzināšana) rezultātā. Augsnes bagātināšanās veicina platlapju sugu izplatības pieaugumu, nomācot kāpām raksturīgās oligotrofās augsnēs augošās sugas. Sadaloties platlapjiem (vasai, lapām), pieaug barības vielu apjoms augsnē, palielinot eitrofikācijas intensitāti.
- Sinantropizācija jeb biotopam neraksturīgu, svešzemju sugu izplatība biotopā, ieviešoties no apstādījumiem vai iestādot. Kopumā pelēko kāpu biotopā konstatētas četras invazīvas koku un krūmu sugas – krokainā roze *Rosa rugosa*, baltā apse *Populus alba*, parastais ceriņš *Syringa vulgaris* un pabērzu smiltsērķšķis *Hippophaë rhamnoides*.

Apdraudošie faktori:

- antropogēnās noslodzes palielināšanās, pieaugot kāpu izmīdīšanai un eitrofikācijai.
- Apsaimniekošanas trūkums, ļaujot biotopam aizaugt ar kokiem un krūmiem vai blīvu, neraksturīgu zemsedzi.

Mežainas piejūras kāpas (2180). Eiropas nozīmes aizsargājamais biotops. Tie ir uz piejūras kāpām attīstījušies priežu meži ar izteiktu kāpu reljefu vai smilšu pārpūtes līdzenumi. Lieguma teritoriju galvenokārt veido izteikts piejūras kāpu reljefs ar pauguriem, mikroieplakām un stāvām nogāzēm, kas rada piemērotus apstākļus dažādām augu sugām un sabiedrībām, veidojot lielu augu sugu daudzveidību, kā arī augstvērtīgu ainavu. Lieguma mežos ir veikta neintensīva saimnieciskā darbība, izvēkti dabiskiem mežiem nozīmīgi struktūras elementi, tomēr lielā teritorijas daļā sastopamas ievērojama vecumu sasniegušas priedes. Augāju veido boreāliem mežiem raksturīgas sugas, dominē mellene *Vaccinium myrtillus*, brūklene *Vaccinium vitis-idaea*, sastopams sila virsis *Calluna vulgaris*, melnā vistene *Empetrum nigrum* u.c.sugas. Krūmu stāvs samērā rets, sastopams Zviedrijas kadiķis *Juniperus communis*, pīlādzis *Sorbus aucuparia*, vietām – parastā egle *Picea abies*. Koku stāvā dominē parastā priede *Pinus sylvestris*, piemistrojumā aug parastā egle *Picea abies*, āra bērzs *Betula pendula*.

Apaugums ar kokiem nodrošina kāpu stabilizāciju, kā arī ierobežo jūras vēja iedarbību iekšzemes platībās. Lieguma teritorijā kāpās sastopamas piecas aizsargājamās augu sugas. Gaišie priežu meži un kāpu reljefs veido augstvērtīgu ainavu, ir iecienīta atpūtas un rekreācijas vieta.

Biotops valstī sastopams samērā reti, kopumā aizņem 51342 – 60000 ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-nepietiekams, bet stabils (U1S) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Lieguma teritorijā sastopams galvenokārt izcilas kvalitātes aizsargājamais biotops. Labas un vidējas kvalitātes biotopi veido atsevišķus nogabalus, kuros konstatēta salīdzinoši liela antropogēnā ietekme un ir izmainīta biotopa struktūra.

Noteikumi par Īpaši aizsargājamo biotopu veidiem (MK not.Nr.350, 2017) izvirza kritērijus Latvijā īpaši aizsargājamam biotopam “Mežainas piejūras kāpas”. Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu minimālajiem kvalitātes kritērijiem atbilst lielākā daļā lieguma teritorijā esošo biotopa “Mežainas piejūras kāpas” poligonu, izņemot divus vidējas kvalitātes poligonus (17IS19_106; 17IS19_608). Tomēr atbilstoši minēto noteikumu 2. punktam, biotopus raksturojošās pazīmes neattiecas uz tiem īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzībai izveidotas vai veidojamas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000). Tā kā DL “Plieņciema kāpa” veidots Mežainām piejūras kāpām, tad uz šī biotopa platībām nav attiecināmas raksturojošās biotopu pazīmes. Četros biotopa poligonos sastopama reta augu sabiedrība ar smiltāja nelīķi *Dianthus arenarius*.

Esošās ietekmes:

- Mirušās koksnes izvākšana, samazinot bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu struktūras elementu klātbūtni.
- Eitrofikācija, mežā izplatoties neraksturīgām, platlapju koku un krūmu sugām, kas veicina augsnes bagātināšanos un struktūras izmaiņas. Eitrofikāciju veicina meža teritorijā konstatētie atkritumi un zaru kaudzes.
- Kāpu erozija intensīvas izmīdīšanas rezultātā, iznīcinot augāju. Dēļ aprūtinātas pārvietošanās pa smilšu substrātu, tiek izmīdītas taku malas.
- Sinantropizācija, biotopā ieviešoties neraksturīgām augu sugām no apbūves zonas vai kapsētas. Dienvidu daļā meža platībā sastādītas kalnu priedes.

Apdraudošie faktori:

- antropogēnās noslodzes palielināšanās, pieaugot izmīdīšanas un eitrofikācijas intensitātei.
- Apsaimniekošanas trūkums, ļaujot izplatīties biotopam neraksturīgām augu sugām.

Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži) (91E0*). Eiropas Savienībā prioritāras nozīmes aizsargājamais biotops. Mežs izveidojies palienes joslā gar Plieņupes krastiem, bijušās zivju pārstrādes rūpnīcas tuvumā. Atrašanās intensīvi izmantotā teritorijā ir veicinājusi biotopa struktūras izmaiņas un kvalitātes pazemināšanos. Pārplūstoši laukumi, kas ir būtisks faktors biotopa pastāvēšanai un struktūru veidošanās procesam, veido vien aptuveni 20% no kopējās biotopa platības. Meža teritorijā ir ieviesušās biotopam neraksturīgas augu sugas. Biotopa aizsardzības vērtību lieguma teritorijā nosaka atšķirīgais reljefs

un vides apstākļi, kas nodrošinājuši cita veida augu sabiedrību klātbūtni liegumā, kāda tā ir pārējā lieguma teritorijā. Pārmitrais mežs ierobežo cilvēku pārvietošanos teritorijā, kā arī nodrošina ar kokiem apaugušu platību nepārtrauktību, samazinot ārējo apstākļu ietekmes būtiskumu uz augstvērtīgākajiem sausieņu mežiem.

Lieguma teritorijā pārstāvēts biotopa 1.variants – pārmitrie platlapju meži un šauras koku joslas, kas ir tiešā saskarē ar ūdenstecēm. Tā kvalitāte vidēja. Koku stāvā dominē melnalksnis *Alnus glutinosa*, vietām izplatījusies parastā kļava *Acer platanoides*, kas liecina par biotopa eitrofikāciju. Plaši sastopama parastā ieva *Padus avium*, konstatēti daži parastā apiņa *Humulus lupulus* eksemplāri. Lakstaugu stāvā dominē krastmalas grīslis *Carex acutifolia*, bieži sastopama parastā sievparade *Athyrium fili-femina*, purva madara *Galium palustre* u.c.sugas.

Biotops valstī sastopams samērā reti, kopumā aizņem 8731 - 12189ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-nepietiekams, tendences nezināmas (U1X) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Biotops neatbilst Latvijas īpaši aizsargājamā biotopa kritērijiem, kas noteikti Ministru kabineta noteikumos Nr.350 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Esošās ietekmes:

- Sinantropizācija, ieviešoties biotopam neraksturīgām augu sugām, kas nomāc dabisko augāju.
- Eitrofikācija, pastiprināti izplatoties kļavai. Eitrofikāciju veicina dārza komposta izbēšana biotopa platībā.
- Izmainīts hidroloģiskais režīms, samazinot applūstošo platību īpatsvaru.

Apdraudošie faktori:

- antropogēnās noslodzes palielināšanās, pieaugot eitrofikācijas intensitātei.
- Apsaimniekošanas trūkums, ļaujot izplatīties biotopam neraksturīgām augu sugām.

ES un Latvijas nozīmes aizsargājамie biotopi plāna teritorijā

6.tabula

Nr.p.k.	ES nozīmes aizsargājamā biotopa nosaukums	ES nozīmes aizsargājamā biotopa kods (ar * atzīmē prioritāros biotopus)	ES nozīmes aizsargājamā biotopa labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem)	Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamā biotopa nosaukums	Biotopa platība (ha) teritorijā	ES nozīmes aizsargājamā biotopa platības attiecība (%) pret biotopa platību Natura 2000 teritorijās Latvijā
1.	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	U2X	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	3,19	0,3
2.	Mežainas piejūras kāpas	2180	U1S	Mežainas piejūras kāpas	47,63	0,2
3.	Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)	91E0*	U1X	Aluviāli krastmalu un palieņu meži	2,17	0,1

Liegumam piegulošajā teritorijā gar jūras krastu projekta “Dabas skaitīšana” ietvaros konstatēti aizsargājамie biotopi: “Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju” (1640), “Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām” (1210), “Embrionālās kāpas” (2110), “Priekškāpas” (2120), kā arī “Mežainas piejūras kāpas” (2180).

Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju (1640). Eiropas nozīmes aizsargājамais biotops. Biotops veidojas labvēlīgos apstākļos, ja nenotiek aktīva pludmales noskalošanās vai izmīdīšana, vai pludmales apsaimniekošana. Biotops sastopams joslā gar lieguma centrālo daļu un ziemeļu daļā. Veidojas pludmales

vidusdaļā. Kvalitāte laba. Dominē ložņu smilga *Agrsotis stolonifera*, smilts auzene *Festuca arenaria*, smiltāja ciesa *Calamagrostis epigeios*, sastopams liels viengadīgo augu sugu – balodeņu *Atriplex spp.*, balandu *Chenopodium spp.* īpatsvars. Sastopama reta augu suga – jūrmalas kamieļzāle *Corispermum intermedium*. Biotops nav raksturīgs Latvijas jūras pludmalei, tomēr ir vērtīgs ainavas elements.

Ministru kabineta noteikumi (MK not.Nr.350, 2017) neizvirza kritērijus Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa “Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju” noteikšanai, līdz ar to, visi lieguma tuvumā esošie biotopa poligoni ir Latvijā īpaši aizsargājami biotopi.

Biotops valstī sastopams reti, kopumā aizņem 63 ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-nepietiekams ar tendenci pasliktināties (U1D) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām (1210). Eiropas nozīmes aizsargājamais biotops. Biotops sastopams joslā gar lieguma centrālo daļu. Veidojas pludmales vidusdaļā, ja veidojas sanesas, nenotiek aktīva smilšu un sanesu noskalošanās, kā arī izmīdīšana, izbaukāšana vai sanesu novākšana. Biotopa kvalitāte laba. Dominē viengadīgās augu sugas - balodenes *Atriplex spp.* un balandas *Chenopodium spp.*

Ministru kabineta noteikumi (MK not.Nr.350, 2017) neizvirza kritērijus Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa “Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām” noteikšanai, līdz ar to, lieguma tuvumā esošais biotopa poligons ir Latvijā īpaši aizsargājamais biotops.

Biotops valstī sastopams reti, kopumā aizņem 24-26 ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-slikts ar tendenci pasliktināties (U2D) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Embrionālās kāpas (2110). Eiropas nozīmes aizsargājamais biotops. Embrionālās kāpas veidojas gandrīz visā gar lieguma teritoriju esošajā pludmales daļā, izņemot atsevišķus posmus centrālajā daļā. Teritorijā pārstāvēts biotopa 2.variants – ar smiltāja kviesi *Leymus arenarius* un simts auzeni *Festuca arenaria*, kā arī ar smiltāja viesu *Calamagrostis epigeios*, apaugušas kāpas, kas raksturīgas smilts deficīta krastiem. Biotopa kvalitāte laba, lai gan atsevišķos poligonos ierīkotas atpūtas vietas. Embrionālās kāpas ir priekškāpu veidošanās sākumstadija. Kāpu pauguru apaugums veicina smilšu uzkrāšanos, tā samazinot jūras viļņu un vēja erozijas intensitāti.

Ministru kabineta noteikumi (MK not.Nr.350, 2017) nenosaka biotopa “Embrionālās kāpas” aizsardzību.

Biotops valstī sastopams reti, kopumā aizņem 226 ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-nepietiekams ar tendenci uzlaboties (U1I) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Priekškāpas (2120). Eiropas nozīmes aizsargājamais biotops. Priekškāpas sastopamas gandrīz visā gar lieguma teritoriju esošajā pludmales daļā, izņemot atsevišķus posmus centrālajā daļā. Biotopa kvalitāte lielākoties laba. Bijušās zivju pārstrādes rūpnīcas tuvumā veikta kāpu apstādīšana ar kārkliem, samazinot biotopam raksturīgo augu sugu īpatsvaru biotopā. Priekškāpās galvenokārt sastopamas graudzāles - smilts auzene *Festuca arenaria*, smiltāja ciesa *Calamagrostis epigeios*, smiltāja kāpukviesis *Leymus arenarius*, kas izturīgas pret smilts pārpūšanu un noskalošanos. Priekškāpās lieguma tuvmā bieži sastopama reta augu suga - jūrmalas pārkonamoliņš *Anthyllis maritimus*. Priekškāpām ir liela nozīme jūras pamatkrasta erozijas samazināšanā.

Ministru kabineta noteikumi (MK not.Nr.350, 2017) nenosaka biotopa “Priekškāpas” aizsardzību.

Biotops valstī sastopams reti, kopumā aizņem 502 ha lielu platību. Tā aizsardzības stāvoklis valstī novērtēts kā Nelabvēlīgs-nepietiekams, bet stabils (U1S) (Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu).

Mežainas piejūras kāpas (2180). Biotops sastopams gan uz dienvidiem, gan ziemeļiem no lieguma teritorijas līdz apdzīvotai vietai Ķesterciems. Liegumam piegulošajā platībā biotopa kvalitāte zema,

sastopama samērā jauna priežu audze, nav izveidojušās dabiskiem meža biotopiem raksturīgas struktūras, tomēr tuvāk Ķesterciemam, sastopams izcila kvalitātes pāraudzis priežu meža biotops. Biotopa platībā konstatētas trīs īpaši aizsargājamās augu sugas.

Citas bioloģiskās vērtības: teritorijā aug vairākas ievērojamu vecumu un apjomu sasniegušas priedes.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības:

Dabas liegumā, kā arī tam piegulošajā teritorijā, sastopamo aizsargājamo un reto augu sugu eksistence atkarīga no dzīvotņu jeb biotopu kvalitātes, to atbilstošas apsaimniekošanas un izmantošanas. Turpmāk aplūkoti pasākumi, kas veicami aizsargājamo biotopu platībās, vienlaikus uzlabojot sugām nepieciešamos vides apstākļus un veidojot nišas, kas piemērotas aizsargājamo un reto augu sugu izplatībai.

- Aizliegta mežsaimnieciskā darbība (401)

Visā meža platībā aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību, tai skaitā kritalu un sausoķu izvākšanu.

- Pameža, paaugas ciršana (408)

Meža platībā veicama parastā kļavas *Acer platanoides* izciršana. Nocirstais materiāls no teritorijas jāizvāc. Pasākums jāveic katru gadu.

- Mineralizātu laukumu veidošana (417)

Atklātas minerālgrunts laukumu veidošanu ieteicams veikt mežos, vietās, kur zemsedzē izteikti dominē graudzāles. Laukumi veidojami līdzenā platībā, to izmērs nedrīkst pārsniegt 25 m², konfigurācija var būt dažāda. Laukumu kopējai platībai nevajadzētu būt lielākai par 30% no meža nogabala platības. Pasākums veicams vienu reizi vai pakāpeniski vairāku gadu laikā. Ieteicama monitoringa veikšana apsaimniekotajās platībās, novērtējot situāciju pirms darbības veikšanas un sekojot veģetācijas atjaunošanās procesam. Veģetācijas monitorings veicams ik pēc 6 gadiem.

- Augāja veidošana, izvietojot žogus no dabīga materiāla (206)

Nepieciešama žodziņu atjaunošana Vabu laukuma un Katrīnas ceļa apkārtnē. Vietās, kur notikusi smilts, žodziņi jāpārliet augstāk. Vairākos posmos nepieciešama zaru pinumu papildināšana. Nav vajadzīgs atjaunot žogus, kas ierīkoti šķērsām takām, jo tie tiek nojaukti vai neaptur cilvēku pārvietošanos.

Ieteicama jaunu žodziņu veidošana, tos ierīkojot tos gar taku malām, novēršot izmīdīto teritoriju paplašināšanos. Vairākus paralēlus (~ 2-3 m attālumā) žodziņus, sākot no apakšas, ieteicams ierīkot pa Vabu laukuma un Katrīnas ceļa laukuma ziemeļu nogāzi, ierobežojot eroziju un samazinot cilvēku pārvietošanos. Žodziņa ierīkošana ieteicama joslā gar bijušo zivju pārstrādes rūpnīcu, kur vērojama pamatkrasta noskalošanās.

Pasākums veicams vienu reizi, katru gadu pēc vasaras sezonas ieteicama žodziņu apsekošana un, ja nepieciešams, atjaunošana.

- Augāja veidošana, izklājot priežu zarus (208)

Zaru klājumu ieteicams veidot Katrīnas ceļa laukumā, vietā, kur izveidojusies garena, atklāta smilšu kāpa. Pāri kāpai iestaigātas takas un nav izveidojusies noturīga veģetācija, līdz ar to kāpa pakļauta gan antropogēnās ietekmes, gan dabisko procesu (vēja, nokrišņu) izraisītai erozijai. Pasākums veicams vienu reizi, pēc nepieciešamības klājumu atjaunojot.

- Biotopa apsaimniekošana, novācot krūmus (219)

Pelēko kāpu joslā vairākos posmos notiek pastiprināta aizaugšana ar kokiem un krūmiem. Kāpu uzturēšanai nepieciešama koku un krūmu apauguma novākšana, taču tas samazinās jūras krasta noturību pret eroziju. Joslā gar pamatkrastu gandrīz visā lieguma platībā un tam piegulošajā teritorijā ir izveidojusies stāva noskalošanās krasta nogāze, kas liecina, par iespējamu primāro un sekundāro kāpu noskalošanos līdz

pamatkrastam. Šobrīd starp pamatkrastu un pludmali ir izveidojusies vairākus metrus plata pelēko kāpu josla. Starp pelēko kāpu un pludmali veidojas vēl viena stāva noskalošanās nogāze. Noņemot koku un krūmu apaugumu, intensīvu vētru laikā iespējama atkārtota pludmales noskalošanās līdz pamatkrastam. Ieteicama lapu koku, īpaši kļavas izciršana, novēršot augsnes bagātināšanos, bet saglabājas kāpu joslā augošās priedes un kārkli. Pasākums veicams katru gadu. Nocirstais materiāls no teritorijas jāizvāc.

- Apmeklētāju plūsmas kontrole, veidojot infrastruktūru (236)

Nepieciešama kāpņu pakāpienu atjaunošana trepēm, kas ved uz kapsētu. Daži pakāpieni nav saglabājušies, cilvēki pārvietojas blakus teritorijā, veicinot meža zemesdzes izmīdīšanu un eroziju. Pasākums veicams vienu reizi.

Ieteicama laipas ierīkošana intensīvi izmīdītās takas vietā lieguma posmā starp kapiem un Vabu laukumu. Laipu iespējams savienot ar taku, kas ved līdz Vabu laukumam. Vabu laukuma tuvumā iespējams ierīkot nelielu koka konstrukcijas laukumu novietojot solu, galdiņu, laukumu norobežotu ar margām, ierobežojot pārvietošanos pa stāvo nogāzi.

- Apmeklētāju plūsmas kontrole, norobežojot piekļuvi (237)

Izvērtējama nepieciešamība saglabāt pludmalē esošās šūpoles, kas veicina zemesdzes izmīdīšanu un erozijas pastiprināšanos. Līdzīgi izvērtējama iespēja likvidēt šūpoles kapsētas tuvumā pie laipas, kas ierīkotas priedes zarā.

Izvērtējama iespēja ierobežot pārvietošanos ar transportlīdzekļiem uz atpūtas vietu pie Dzirnupītes.

- Invazīvo augu apkarošana pļaujot (241)

Ieteicama invazīvo augu sugu – sīkziedu spriganes, lielās strutenes izpļaušana gar Plieņupi un Vabu laukumā. Augi pļaujami vai izraujami reizi sezonā, novācot nopļauto vai izrauto materiālu. Pasākums veicams katru gadu.

- Invazīvo augu sugu apkarošana nocērtot (242)

Kapu apkārtnē veicama invazīvās krūmu sugas - parastās sērmūkšpirejas *Sorbaria sorbifolia* regulāra izciršana. Nocirstais materiāls no teritorijas jānovāc.

Katrīnas ceļa laukumā pludmales tuvumā veicama invazīvo krūmu sugu – ceriņa, baltās apses izciršana. Pasākums veicams katru gadu. Nocirstais materiāls no teritorijas jānovāc.

Lieguma dienvidu daļā nepieciešama kalnu priedes izciršana un nokaltušo zaru izvākšana.

Pelēko kāpu platībā vietām sastopama invazīvā krūmu suga – krokainā roze *Rosa rugosa*. Ekspansīvu izplatību tā sasniedz kapsētas tuvumā esošajā piekrastes zonā. Ieteicama rozes izraušana vai regulāra izzāģēšana, aizvācot nogrieztu materiālu.

Atpūtas vietā pie Dzirnupītes, izplatījusies invazīva krūmu suga – vārpainā korinte *Amelanchier spicata*. Nepieciešama korintes regulātra izciršana, novācot nocirsto materiālu.

Stāvlaukuma apkārtnē meža platībā sastādīti ceriņi, ieteicama invazīvās krūmu sugas regulāra izciršana, novācot izcirsto materiālu.

Pasākums veicams katru gadu.

- Piekrastes attīrīšana, novācot antropogēnos atkritumus (227)

Nepieciešama Plieņciema iedzīvotāju informēšana un aizlieguma zīmju izvietošana par komposta izmešanu mežā lieguma dienvidu daļā, starp tiltiņu pāri Plieņupei un ceļu uz bijušo zivju pārstrādes rūpnīcu.

Izvērtējama lieguma dienvidu daļā mežā izmestie atkritumi un sakrātās zaru kaudzes.

Pārskats par plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem apkopots 7.tabulā, pievienots pielikumā.

Apsaimniekošanas pasākumi un to efektivitātes novērtējuma kritēriji apkopoti 8.tabulā.

Plānotie apsaimniekošanas pasākumi

8.tabula.

Apsaimniekošanas pasākums	Pasākuma izpildītājs	Prioritāte Izpildes termiņš	Iespējamais finanšu avots	Nepieciešamais finansējums	Izpildes indikatori
Institucionālie un organizatoriskie aspekti					
Barjeras ierīkošana					Ierīkota barjera pie iebrauktuves mežā uz atpūtas vietu
Dabas, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana					
Aizliegta mežsaimnieciskā darbība					Meža platībā netiek veikta mežsaimnieciskā darbība, palielinās kritalu un sausokņu īpatsvars
Pameža, paaugas ciršana					Izveidojies rets krūmu stāvs, kļava paaugā nav sastopama vai aug atsevišķi eksemplāri
Mineralizātu laukumu veidošana					Ierīkoti minerālaugšnes laukumi
Augāja veidošana, izvietojot žogus no dabīga materiāla					Atjaunoti un ierīkoti jauni zaru pinumu žodziņi
Augāja veidošana, izklājot priežu zarus					Izveidoti zaru klājumi
Biotopa apsaimniekošana, novācot krūmus					Pelēko kāpu joslā nav sastopama kļava
Apmeklētāju plūsmas kontrole, veidojot infrastruktūru					Ierīkota jauna laipa, (atpūtas laukums pie Vabu laukuma), atjaunotas kāpnes uz kapsētu
Apmeklētāju plūsmas kontrole, norobežojot piekļuvi					Novāktas šūpoles. Nenotiek transportlīdzekļu pārvietošanās meža teritorijā
Invazīvo augu apkarošana pļaujot					Kāpu un mežu platībā nav sastopamas invazīvās lakstaugu sugas
Invazīvo augu sugu apkarošana nocērtot					Kāpu un meža platībā nav sastopamas invazīvās krūmu sugas
Piekrastes attīrīšana, novācot antropogēnos atkritumus					Kāpu un meža platībā nav atkritumi
Zinātniskā izpēte un monitorings					
Veģetācijas monitorings mineralizēto laukumu veidošanas platībā					Reizi 6 gados tiek veikts monitorings minerālgrunts atsegšanas vietās
Sabiedrības informēšana un izglītošana					
Aizlieguma zīme par komposta izbēršanu					Aizsargājamo biotopu platībā netiek izbērtis komposts

Secinājumi un nosacījumi darbības veikšanai:

Dabas liegums Pļieņciema kāpa atrodas Latvijas Rietumu daļā, Baltijas jūras Rīgas līča piekrastē, Piejūras zemienē. Teritorijā daļēji ietilpst apdzīvota apkaime Pļieņciems. Lieguma lielāko daļu veido ar priežu sausieņu mežu apaudzis piejūras kāpas valnis. Kāpas valni šķērso upes un strauta ieleja. Pļieņciema apkaime samērā intensīvi tiek izmantota rekreācijai. Vēsturiska teritorijas apsaimniekošana un mūsdienās – intensīva izmīdīšana, veicinājusi plašu atklātu smilšu laukumu – Katrīnas ceļa un Vabu laukuma, saglabāšanos. Lieguma dienvidu daļā ietilpst bijusī zivju pārstrādes fabrika, kas šobrīd daļēji tiek izmantota kā kempings. Centrālajā daļā ierīkota kapsēta.

Liegumam 2005.gadā ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns. Dabas aizsardzības plānā ir izvirzīti sekojoši teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi:

- *saglabāts teritorijai raksturīgais kāpu un deflācijas ieplakas reljefs;*
- *saglabātas dzīvotspējīgas tipiskās un aizsargājamās, kāpu mežiem raksturīgās sugu sabiedrības un nodrošināti apstākļi to izplatībai ārpus tagadējām atradnēm;*
- *labiekārtota atpūtas un teritorijas dabas vērtību izziņas infrastruktūra, sadalīta atpūtnieku plūsma un novirzīta no jutīgākajām vietām.*

Šobrīd lieguma teritorijā reģistrēti trīs aizsargājami sauszemes biotopi – “Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas”, “Mežainas piejūras kāpas” un “Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)”, kā arī konstatētas astoņas dažādas aizsardzības kategorijas augu sugas – meža silpurene *Pulstatilla patens*, smiltāja nelķe *Dianthus arenarius subsp.arenarius*, gada staipekņis *Lycopodium annotinum*, atvašu saulrietenis *Jovibarba sobolifera*, pļavas silpurene *Pulsatilla pratensis*, jūrmalas pārkonamoliņš *Anthyllis maritimus*, pūkainais plostbārdis *Tragopogon heterosperums* un tumšsarkanā dzeguzene *Epipactis atrorubens*.

Liegumam piegulošajā platībā gar jūras piekrasti konstatēti vēl četri aizsargājami biotopi - “Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju”, “Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām”, “Embrionālās kāpas”, “Priekškāpas”. Virzienā uz ziemeļiem un dienvidiem trupinās aizsargājami biotopi “Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas” un “Mežainas piejūras kāpas”. Piekrastē un piegulošajā meža platībā konstatēta vēl viena aizsargājamā augu suga – vālišu staipekņis *Lycopodium clavatum*, kā arī daudz plašākā teritorijā turpinās dabas liegumā sastopamo aizsargājamo un reto augu sugu atradnes. Kopumā jūras piekraste pakļauta vienotiem dinamiskajiem procesiem, tās attīstība notikusi savstarpējā mijiedarbībā, līdz ar to, pasākumi, kas veicami dabas vērtību saglabāšanai, jāskata kompleksi, iekļaujot arī liegumam piegulošās teritorijas.

Galvenie apsaimniekošanas pasākumi vērsti uz cilvēku radītu vai veicinātu nelabvēlīgo faktoru ietekmes samazināšanu, vienlaikus turpinot iepriekšējā Dabas aizsardzības plānā izvirzītos mērķus. Turpināms iepriekšējā Dabas aizsardzības plāna periodā veiktais monitorings, novērtējot biotopu struktūru un kvalitāti, kā arī veicot aizsargājamās augu sugas – smiltāja nelķes *Dianthus arenarius subsp.arenarius*, uzskaiti. Izvērtējama nepieciešamība veikt meža silpuresnes *Pulsatilla patens* monitoringu, kas jau vairākus gadus teritorijā vairs nav konstatēta.

Priežu meža platībā lieguma dienvidu daļā zemsedzē plaši izplatījušās graudzāles. Veģētācijas struktūras un sastāva uzlabošanai kā apsaimniekošanas pasākums ieteikta minerālgrunts laukumu veidošana, noņemot auglīgo augsnes virskārtu. Lai novērtētu pasākuma efektivitāti, laukumu teritorijā ieteicams ierīkot parauglaukumus (vienu parauglaukumu jāizvieto ārpus ietekmētās teritorijas fona situācijas novērtēšanai) veģētācijas uzskaitē. Monitorings jāveic reizi 6 gados.

Ieteicams paplašināt lieguma teritoriju virzienā uz ziemeļiem līdz auto ceļam Ķesterciema apkaimē, iekļaujot aizsargājamā teritorijā visu piejūras kāpas valni. Teritorijā līdz Ķesterciemam turpinās izteikts kāpu reljefs – valnis, ar stāvām nogāzēm. Kāpa apaugusi ar priežu sausieņu mežu, kas atbilst aizsargājamā biotopa “Mežainas piejūras kāpas” kritērijiem. Atsevišķos nogabalos, īpaši Ķesterciema tuvumā sastopamas ievērojamu vecumu un apjomus sasniegušas priedes, kas nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai un ir vērtīgi ainavas elementi. Piekrastes joslā no lieguma teritorijas līdz Ķesterciemam turpinās pelēkā kāpas biotops, bieži sastopama aizsargājamā augu suga pļavas silpurene *Pulstatilla pratensis*, konstatēti vairāk kā 1000 augu eksemplāri, kas pie Ķesterciema veido ļoti plašas atradnes. Diezgan bieži sastopama smiltāja nelīķe *Dianthus arenarius*, konstatēti ~ 260 ceri. Piekrastes joslā turpinās reto augu sugu – tumšsarkanās dzeguzenes *Epipactis atrorubens* un jūrmalas pērkonamoliņa *Anthyllis maritimus*, atradne.

Kopumā, kāpa veido vienotu biotopu kompleksu un nodrošina sugu izplatību plašākā piekrastes zonā. Teritorijas apsekošanas laikā konstatēts, ka, pa pelēko kāpu joslu no Ķesterciema puses, notiek pārvietošanās ar transportlīdzekļiem. Stingrāka uzraudzība un prasības veicinātu kāpas aizsardzību.

Pielikumā:

✓ tabulas.

Atzinums sagatavots uz 18 lappusēm divos eksemplāros, no kuriem viens nodots pasūtītājam, bet otrs glabājas pie eksperta. Saskaņā ar MK not.Nr.481 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumos Nr. 267 “Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtība”, atzinums elektroniski tiks iesniegts Dabas aizsardzības pārvaldei.

Sertificēts eksperts sugu un biotopu aizsardzības jomā

Egita Grolle

Sert.Nr.003., derīgs līdz 13.05.2023.

Spec.zālāji, meži un virsāji, jūras piekraste

Spec.vaskulārās augu sugas

derīgs līdz 06.09.2024.

Tel. 28636444

Izmantotā literatūra

Auniņš A., 2013. Eiropas savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2.precizēts izdevums. Rīga: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Laime, B., 2016. Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 1. sējums: Piejūra, smiltāji un virsāji.

Pētersone, A., Brikmane K., Latvijas PSR augu noteicējs. Rīga, Zvaigzne, 1980.

Priedītis, N., Latvijas augi. Enciklopēdija. Rīga, Gandrs, 2014.

Engures novada teritorijas plānojums 2013.- 2025.gadam.

LR Likums “Aizsargjoslu likums” (05.02.1997.)

Ministru kabineta noteikumi Nr.212 “Noteikumi par dabas liegumiem” (15.06.1999.).

Ministru kabineta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.).

MK not. Nr.396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (18.11.2000.).

MK not. Nr.350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu"(20.06.2017.).

Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEK (21.05.1992) Par dabisko dzīvotņu, savvaļas floras un faunas aizsardzību.

Ziņojumu Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā (2013. – 2018.gada periods)
Vadlīnijas sugu un biotopu aizsardzības jomas sertificētu ekspertu sniegto atzinumu satura kvalitātes uzlabošanai sākotnējā
izvērtējuma, ietekmes uz vidi novērtējuma vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma ietvaros.

www.daba.gov.lv.

www.latvijasdaba.lv.

www.melioracija.lv

Iepriekšējā plāna periodā veikto apsaimniekošanas pasākumu izvērtējums

1.tabula

Nr.p.k.	Apsaimniekošanas pasākums	Plānotais ieviesējs	Paredzētā apsaimniekošanas pasākuma īstenošanas laiks un regularitāte	Izpildes indikatori	Apsaimniekošanas efektivitāte
1.	Netraucēta dabisko procesu attīstība 51,7 ha. Neveikt nekādu mežsaimniecisko darbību; neizvēkt kritalas, zarus un sausokņus, kuru diametrs ir lielāks par 20 cm.	-	visu laiku	Saglabātas dabas lieguma bioloģiskās vērtības un ainava	Meža zemēs nav veikta intensīva mežsaimnieciskā darbība. Pludmalē vairākās vietās ir kurināti uguns kuri, visdrīzāk, izmantojot mežos pieejamo materiālu. Kempinga tuvumā pludmalē novietoti koku stubeņi, kas tiek izmantoti kā soli.
1.	Samazinātas teritorijas bagātināšanās ar barības vielām sekas, 3 ha. Retināt baltapses, un izplaut spirejas lieguma dienvidu daļā pie Vabu laukuma. Ap kapiem reizi 10 gados jāizcērt jaunie lapu koki, īpaši kļavas.	Engures pašvaldība, Privātipašnieki	Reizi 10 gados (2006. un 2015. gada)	Samazināts lapu koku un krūmu blīvums ap kapiem un Vabu laukumā; Vabu laukumā iznīcinātas spireju audzes	Krūmu un koku apaugums Vabu laukumā nav samazinājies. Kapu tuvumā uz nogāzēm salīdzinoši daudz jaunu kļavu. Novērots, ka vairākas kļavas sastādītas sekundāro kāpu platībā.
2.	Samazināta pārmērīga smilšu izpūšana gar Katrīnas ceļu un Vabu laukumā pie jūras: 1) veidojot kārklu pinumus. 2) stādot smiltājā kārkļus. 3) stādot kāpu niedri. 4) pie kapiem novietota viena smilts kaudze	Pagasts, privātie, VAS "LVM" Pagasts un privātie Pagasts un privātie Pagasts	2006. gadā un katru gadu, pēc nepieciešamības jāuztur.	Nostiprinātas izejas uz jūru, samazināta smilšu izpūšana, veicinot pelēkās kāpas attīstību un virzot atpūtnieku plūsmu	Katrīnas un Vabu laukumā ierīkoti zaru pinuma žodziņi, vietām žogi iznīcināti, notiek cilvēku pārvietošanās pāri žogiem. Kempinga tuvumā ierīkoti kārkļu stādījumi, samazinot krasta eroziju. Kārkļu stādījumi saglabājušies vairākos posmos Ķesterciema virzienā. Kāpu niedres stādījumi netika konstatēti. Pie kapiem netika konstatēta smilšu pievešana.
3.	Labiēkārtota teritorijas apskates un atpūtas infrastruktūra: 1) zems norobežojošs baļķu žogs – barjera. 2) zems norobežojošs baļķu žogs – barjera ar diviem šauriem vārtiem un ar vieniem slēdzamiem vārtiem meža ceļa	VAS "LVM" VAS "LVM" Pasākumā ieinteresēti privātipašnieki un	Divu gadu laikā Divu gadu laikā	Virzīta atpūtnieku plūsma, ierobežotas iebraukšanas iespējas liegumā	Uz ceļiem pie iebraukšanas kāpu zonā uzstādīta zīme "Caurbraukt aizliegts", barjeras, novēršot transportlīdzekļu iebraukšanu. Centrālajā daļā notiek transportlīdzekļu pārvietošanās lieguma teritorijā, ceļš nav norobežots. Pie kapiem ierīkota koka laipa,

<p>platumā.</p> <p>3)Uzstādītas 3 sausās tualetes</p> <p>4) Uzstādītas divas sausās tualetes</p> <p>5) Divās vietās uzstādīti, četri soli un divas atkritumu urnas uz koka platformas līdz 4*4 m.</p> <p>6) Trīs vietās uzstādīti soli un urnas</p> <p>7) Likvidētas ugunsgrūdu vietas visā teritorijā.</p> <p>8) Uzstādītas koka trepes ar margām četrās vietās</p> <p>9) Ar dēļu segumu stiprinātas takas sešās vietās</p>	<p>pagasts Pa vienai tualetei uzstāda: VAS "LVM"; pašvaldība; privātīpašnieki</p> <p>VAS "LVM"</p> <p>Pa vienam komplektam uzstāda: VAS "LVM" Pašvaldība VAS "LVM"</p> <p>Sabiedriskā kārtā – talka/pagasts/VAS "LVM"</p> <p>Pagasts, privātīpašnieki, VAS "LVM"</p> <p>VAS "LVM" – trīs vietās, Pašvaldība – viena taka, Privātie - viena taka Privātīpašnieki</p> <p>VAS "LVM"</p> <p>4 - VAS "LVM" 1 – pagasts;</p>	<p>Divu gadu laikā</p> <p>Atkarībā no līdzekļiem Trīs gadu laikā</p> <p>Atkarībā no līdzekļiem Gada laikā, pēc nepieciešamības atkārtot</p> <p>viena – divu gadu laikā; divas – trīs gadu laikā viena – pēc apstākļiem Divu gadu laikā</p> <p>Četru gadu laikā</p> <p>Atkarībā no līdzekļiem</p>	<p>Samazināta vides eitifikācija</p> <p>Labiekārtotas nelielas jau esošas atpūtas vietas</p> <p>Samazināta ugunsbīstamība teritorijā</p> <p>Samazināta smilts erozija stāvajās nogāzēs, labiekārtota vide</p> <p>Virzīta atpūtnieku plūsma, samazināta smilšu Izpūšana</p> <p>Virzīta atpūtnieku plūsma, labiekārtotas takas vietējo iedzīvotāju vajadzībām Veicināta sabiedrības izglītošana</p>	<p>pludmales tuvumā – atpūtas vieta. Vabu un Katrīnas laukumā pludmales zonā uzstādītas atkritumu urnas. Vairākās vietās gar pludmali novietoti soli. Ugunsgrūdu vietas nav likvidētas. Pāri Plienupītei ierīkotas laipas. Paralēli jūras krastam ierīkots meža ceļš/ taka, vietām ceļš/ taka ierīkots sauszemes pusē, gar lieguma austrumu robežu. Uzstādīti informācijas stendi pie stāvlaukuma, pludmales daļā.</p>
--	--	--	---	--

	10) Ar dēļu segumu stiprinātas takas trīs vietās, bez seguma	2 – privātīpašnieki Pašvaldība	Piecu gadu laikā	Labiekārtota infrastruktūra, virzīta atpūtnieku Plūsma	
	11) Iekārtota viena izziņas taka	Pašvaldība	Divu gadu laikā	Cilvēki informēti par smilts lietošanu	
	12) Izvietotas sešas norādes uz jūru	2 - VAS "LVM"; 1 - pašvaldība	Piecu gadu laikā	Cilvēki informēti par ieteicamajiem stādījumiem liegumā	
	13) Viens stends pie kapiem par smilšu izmantošanu	VAS "LVM"	Divu gadu laikā	Pieejama informācija par liegumu, tā vērtībām, atļauto un aizliegto	
	14) Viens stends pie ēkām par stādījumu iekārtošanu	Pašvaldība	Trīs gadu laikā	Vieta netiek izmantota ilgstošai atpūtai	
	15) Trīs lieli informācijas stendi	Privātīpašnieki, pašvaldība VAS "LVM"	Trīs gadu laikā	Informācija par Katrīnas ceļu	
	Likvidēt atpūtas vietu lieguma ziemeļos	Tornis un viena platforma – VAS "LVM"; Viena platforma – pašvaldība;	Divu gadu laikā	Informācija par Vabu laukumu	
	17) Viens stends pie Katrīnas ceļa	divas platformas – privātīpašnieki Viena – pašvaldība; Divas – Privātīpašnieki	Ja izveido izziņas taku	Informācija par izziņas taku	
		VAS "LVM", Sadarbībā ar pašvaldību	Atkarībā no līdzekļiem un būtiskas vajadzības	Iespējams vērot vizuāli augstvērtīgu ainavu	
			Atkarībā no Līdzekļiem	Droša upes šķērsošana, vizuāli vienota dabas lieguma atpūtas un izziņas	

	<p>18) Viens stends Vabu Laukuma</p> <p>19) Viens stends izziņas takas sākumā - informācija par dabiskajiem meža biotopiem un vecām priedēm; informācija par augiem; informācija par jūras krastu. Viena zīme – bīstami. Četras zīmes ar uz abām pusēm vērstām bultām.</p> <p>20) Iekārtots viens skatu tornis un trīs skatu platformas</p> <p>21) Atjaunotas trīs laipas pāri Dzirnupītei</p> <p>22) Taka bez seguma paralēli jūrai no kapiem līdz Ķesterciemam</p>		Atkarībā no līdzekļiem	infrastruktūra Nākotnē iekārtojama taka bez seguma vizuāli pievilcīgas piekrastes ainavas aplūkošanai	
4.	<p>Izveidota monitoringa sistēma apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes un teritorijas attīstības dinamikas novērtēšanai:</p> <p>1) Veģetācija jānovērtē veģetācijas dabiskums, nomīdīšanas ietekme, augu sugu sastāvs un segums priežu mežā, Katrīnas ceļā un Vabu laukumā, kā arī pelēkajās kāpās. Jānovērtē lielākās reto augu audzes, to vitalitāte un platība. Ieteicams iekārtot pastāvīgos</p>	Dabas aizsardzības plāna ieviešējs/-i, sadarbībā ar ekspertiem	Katru gadu	Informācija par dabas vērtībām un procesiem liegumā, kas palīdzēs plānot teritorijas izmantošanu un aizsardzību	Monitorings netiek veikts.

<p>parauglaukumus, kuros jāapraksta veģetācija pēc Brauna-Blankē metodes. Jābūt parauglaukumiem dabas lieguma ziemeļu, centrālajā un dienvidu daļas priežu mežos. Katrīnas ceļā un Vabu laukumā jāveido parauglaukumu transekti no pludmales virziena uz iekšzemi. Parauglaukuma izmērs mežā – 5x5 metri. Katrīnas ceļā un Vabu laukumā – 3x3 metri.</p> <p>2) smilts izpūšana Katrīnas ceļā un Vabu laukumā</p>				
--	--	--	--	--

Atzinums par dabas lieguma "Plienčiema kāpa" bezmugurkaulniekiem

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu;

Atzinums sniegts par sugu grupu – bezmugurkaulnieki.

2. Pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglaukumu izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu)

Dabas lieguma (DL) teritorija apsekota trīs reizes. 04.06.2020. no 9.00-16.30, skaidrā laikā, T +18-20 °C, vidēji stiprs vējš. Šai reizē galvenā vērība veltīta saproksilogāgiem. 20.06.2020. no 8.00-15.00, mainīgs mākoņu daudzums, dūmaka, lēns vējš, T +22-26 °C. Galvenā vērība veltīta saproksilofāgiem un jūnijā lidojošajām kukaiņu sugām. 18.08.2020. no 10.00-14.00, skaidrs laiks, lēns vējš, T + 22-25 °C. Galvenā vērība veltīta piekrastes biotopus apdzīvojošajām kukaiņu sugām. Dabas lieguma platība 69,1 ha. Mežos meklēti saproksilofāgi, galvenokārt priežu sveķotājkoksngrauzis *Nothorhina muricata*, galvenā vērība veltīta vecām priežu audzēm uz reljefa formām – kāpām to dienvīdus ekspozīcijā. Citiem saproksilofāgiem meklēti lielas dimensijas priežu kritālas un sausokņi. Meža biotopos teritorija izstaigāta krustu-šķērsu. Piekrastes biotopos – liedagā, embrionālajās kāpās, priekškāpās un pelēkajās kāpās novēroti raksturīgie iedzīvotāji – jūrmalas smilšvabole, taisnspārņi, blaktis. Piekrastes biotopos teritorija noieta visā garumā, kukaiņi ievākti ar entomoloģisko tīkliņu sugas noteikšanai un atlaisti. Ja konstatēta kāda aizsargājama vai Latvijas Sarkanās grāmatas (LSG) suga, tad atradnei noteiktas ģeogrāfiskās koordinātas, izmantojot rokas GPS uztvērēju Garmin GPSMap 66st. Visi dati par īpaši aizsargājamām vai citādi nozīmīgām sugām apkopoti Excel failā ievadīšanai DDPS Ozols.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā

Teritorija ir dabas liegums un apsekota visa, neatkarīgi no funkcionālā zonējuma.

4. Atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālpilnojumā izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums)

Atzinuma sniegšanas mērķis ir noskaidrot īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku klātbūtni, ietekmējošos faktorus dabas aizsardzības plāna izstrādei.

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru

DL ietver šauru joslu gar Rīgas jūras līci. Tas no DR daļēji robežojas ar ciematu Plieņciems un mežiem, kas ietilpst Baltijas jūras un Rīgas jūras līča aizsargjoslā. No ZA teritorija robežojas ar

Rīgas jūras līci. DL dienvidu daļā caurtek Dzirnupīte un ziemeļu daļā grāvis ar dabisku noteku jūrā. No bezmugurkaulnieku viedokļa teritorijā ir dabiski biotopi, tomēr mežos blakus Plieņciemam un gar Dzirnupi ir eitrofikācijas pazīmes – neraksturīgi augi. Tomēr to īpatsvars kopumā ir neliels.

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

DL robežojas ar Plieņciemu, mežiem un jūru.

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

1. tabulā apkopoti līdz šim zināmie un jaunākie dati par nozīmīgām bezmugurkaulnieku sugām DL Plieņciema kāpa. 2005. gada plānā minētas arī sugas bez aizsardzības statusa, kas šeit nav minētas.

1. tabula. Zināmie un jaunākie dati par īpaši aizsargājamām un citādi nozīmīgām bezmugurkaulnieku sugām. Paskaidrojumi un apzīmējumi tabulas beigās.

Suga latīniski	Suga latviski	LSG	Berne	PD	MK 2004	MK2005	DMB	2005.	2020.
Gliemeži Gastropoda									
<i>Helix pomatia</i> L., 1758	parka vīngliemezis		III	V	2				x
Kukaiņi Insecta									
Blaktis Heteroptera									
<i>Chorosoma schillingi</i> (Schilling, 1829)	slaidā kāpublakts	3						x	x
Vaboles Coleoptera									
<i>Carabus coriaceus</i> L., 1758	lielā skrejvabole	3							x
<i>Chalcophora mariana</i> (L., 1758)	lielā krāšņvabole	4			1		BSS		x
<i>Cicindela maritima</i> Dejean, 1822	jūrmalas smilšvabole	3						x	x
<i>Nothorhina punctata</i> (F., 1798)	priežu sveķotājkoksngrauzis				1	1	BSS	x	x
Tauriņi Lepidoptera									
<i>Lopinga achine</i> (Scopoli, 1763)	gāršas samtenis		II*	IV	1				x
Divspārņi Diptera									
<i>Laphria flava</i> L., 1761	dzeltenā laupitājmuša	4						x	x
<i>Laphria gibbosa</i> L., 1758	kuprainā celmmuša	1			1			x	x
Plēvspārņi Hymenoptera									
<i>Lasius fuliginosus</i> (Mayr, 1861)	spožā skudra				1				x

LSG – Latvijas Sarkanā grāmata (1998). LSG tiek lietotas sekojošas apdraudēto sugu kategorijas, kas atbilst vecajām IUCN kategorijām: 1. kategorija - izzūdošās sugas; 3. kategorija - retās sugas; 4. kategorija - maz pazīstamās sugas.

Berne - Bernes konvencija 1979. II pielikums. Īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugas, kuru aizsardzībai jāveido īpaši aizsargājama teritorija. III pielikums. Aizsargājamās dzīvnieku sugas, kuru aizsardzībai nav jāveido īpaši aizsargājama teritorija. * - atrunas par 1979. gada Konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību pielikumiem, sugas aizsardzībai nav jāveido īpaši aizsargājama teritorija.

PD - Padomes Direktīva 92/43/EEC: IV – IV pielikums. Dzīvnieku un augu sugas, kas ir Kopienas interešu sfērā un kuru aizsardzībai nepieciešams stingrs aizsardzības režīms; V – V pielikums. Dzīvnieku un augu sugas, kas ir Kopienas interešu sfērā un kuru iegūšana un ekspluatācija dabā var būt pieļaujama.

MK 2004 – MK noteikumi: "Grozījumi 2000. gada 14. novembra MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu". Nr. 627, 2004. gada 27. jūlijā. 1. pielikums. Īpaši aizsargājamo sugu saraksts. 2. pielikums. Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts.

MK 2005 - MK noteikumi: "Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 30. janvāra noteikumos Nr.45 "Mikroliedumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi"". Nr.378, 2005. gada 31. maijā. 1. pielikums, Īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliedumi.

DMB - Dabisku meža biotopu sugas (Lārmanis u.c. 2000). BSS – Biotopu speciālistu suga, kuras pastāvēšana ir atkarīga no noteikta biotopa. Tā ir apdraudēta suga, kuras pastāvēšana ir atkarīga no ļoti specifiskiem (mežaudžu atslēgas) biotopiem un kuras izzudīs, ja šie biotopi tiks apsaimniekoti sugu pastāvēšanai nepiemērotā veidā.

2005. Šajā gadā sagatavotais teritorijas dabas aizsardzības plāns. Ar x atzīmētas konstatētās sugas ar zināmu aizsardzības statusu.

2020. Ar x atzīmētas sugas ar zināmu aizsardzības statusu, kas konstatētas šogad.

DL teritorija ir nozīmīga priežu sveķotājkoksgrauzim, kam konstatētas daudzas apdzīvotas priedes (mikropopulācijas). Katra priede novērtēta pēc raksturīgo stumbra bojājuma pakāpes – vāja vai spēcīga (pēc izskreju skaita un bojājuma platības), kā arī novērtēti apdraudošie faktori – galvenokārt noēnojums. Atmirušas priedes ar raksturīgajiem bojājumiem nav ņemtas vērā. Konstatēts, ka vismaz 79 priedes apdzīvo suga, no kurām 59 mikropopulācijas ir spēcīgas un 20 ir vājas, bet četras no pēdējām ir noēnotas un nepieciešams atēnot. Kopumā tas sniedz priekšstatu, ka sugai DL teritorijā ir labvēlīgs aizsardzības statuss un ir vēlami nelieli apsaimniekošanas pasākumi sugas stāvokļa uzlabošanai. Bez tam visā teritorijā ir arī daudz sugai piemērotu priežu – bioloģiski vecas, slīpas virzienā uz austrumiem vai dienvidiem, augošas uz kāpām. Reāli apdraudošie faktori – aizaugšana ir maznozīmīgi. Tā ir vienīgā kukaiņu suga, kas minēta DDPS Ozols.

DL konstatētas divas celmmušu sugas, kuru kāpuri barojas ar koksngrauzu kāpuriem. Abas sugas ir izklaidus izplatītas Latvijā un ir atkarīgas no atmirušo priežu daudzuma. Tātad kopsakarība: atmirušās koksnes daudzums - koksngrauzu kāpuri - saules apspīdētas kritalas/sausokņi - mušas. DL tādas atmirušās koksnes daudzums ir niecīgs. Abas sugas pastāvēs, atkarībā no jaunu kritalu/sausokņu veidošanās. Konstatētās lielās krāšvaboles izskrejas liecina, ka vabole DL pastāv. Suga ir būtiski atkarīga no priežu atmirušās koksnes daudzuma, piedevām saules apspīdētās vietās. Šādu atmirušās priežu ir maz. Tāpēc populācijas lielums ir niecīgs. Visas trīs minētās sugas apdraud atmirušās koksnes izvākšana, lai arī apdraudējums ir nebūtisks.

Priežu mežiem ir raksturīga lielā skrejvabole. Vabole patiesībā ir bieži sastopama, tikai tās retums ir pārspīlēts, jo vabole ir aktīva naktī. To iespējams konstatēt slēpšanās vietās, kā arī šajā novērojumā zem nocirstu priežu mizām.

Jūrmalas smilšvabolei nav īpaši aizsargājamas sugas statuss, tomēr jāatzīmē, ka suga ir sastopama visos tai piemērotajos biotopos – smilšainā liedagā, embrionālajās kāpās, priekškāpās un pelēkajās kāpās, kā arī Katrīnas ceļā un Vabu laukā. Tas izskaidrojams ar sugas bioloģiju: kāpuriem, kuri dzīvo vertikālās ejās stabilizētā smiltī (priekškāpas, pelēkās kāpas), pieaugušās vaboles medī liedagā līdz pat aļģu sanesumiem, bet naktī ierokas irdenajās priekškāpu/embrinālo kāpu smiltīs. Vabolei svarīgs barības objekts ir krastmalmušas (Ephedridae), kas barojas jūras izskalotajās aļģēs. Plieņciema pludmalē nenotiek jūras izskaloto aļģu izvākšana. Priekškāpās novēroti divi slaidās kāpublakts īpatņi. Suga nav aizsargājama. Tur ir arī bagāta taisnspārņu fauna, taču īpaši aizsargājamas sugas nav konstatētas. Priekškāpās un pelēkajās kāpās ir aizaugšanas ar kokiem/krūmiem pazīmes, tas var negatīvi ietekmēt minētās sugas.

Nav konstatēti īpaši aizsargājami ūdens bezmugurkaulnieki, kas varētu apdzīvot Plieņupi.

Atrasts viens parka vīgliemeža īpatnis Plieņupes krastā. Upes krasts faktiski ir vienīgā gliemežim piemērotā dzīvotne DL. Populācijas lielumu pēc viena īpatņa nav iespējams aprēķināt.

Novēroti divi gāršas samteņa īpatņi ziemeļdaļā pie grāvja, kur aug arī graudzāles, kas ir kāpuru barība. DL nav sugai piemērotu biotopu – skraju lapkoku vai jauktu mežu. Visticamāk tauriņi ir ielidojuši no blakus teritorijām. Viens tauriņš novērots ārpus DL. Populācijas lielumu precīzi aprēķināt nav iespējams, bet pēc eksperta vērtējuma īpatņu skaits ir 0-10.

8. Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājami biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Biotopi vērtēti tikai pēc to piemērotības īpaši aizsargājamām vai citādi nozīmīgām bezmugurkaulnieku sugām.

9. Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes

Citas dabas vērtības nav konstatētas.

10. Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa

Faktori, kas **būtiski** negatīvi ietekmē īpaši aizsargājamās sugas nav konstatēti. Atmirušās koksnes izvākšanai ir nebūtiska ietekme uz saproksilofāģiem. Savukārt, vairāku priežu ar sveķotājkoksngrauzi noēnojums populāciju DL ietekmē nebūtiski, tomēr tās jāatēno no

krūmu apauguma 5 m rādiusā ap koku. Priežu koordinātas Excel tabulā. Piekrasti apdzīvojošās LSG sugas nebūtiski ietekmē priekškāpu un pelēko kāpu aizaugšana. Tomēr, ja aizauguma izvākšana ir nozīmīga arī citām sugām, tad šāds pasākums ir atbalstāms.

Nav īpašu priekšlikumu par izmaiņām esošajā zonējumā. Tomēr visu teritoriju DL daļā uz ziemeļrietumiem no Katrīnas ceļa būtu jāiekļauj dabas lieguma zonā.

11. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai

Dažu priežu ar priežu sveķotājkoksngrauzi atēnošana stiprinātu sugas populāciju DL. Priekškāpu un pelēko kāpu aizauguma likvidācija stiprinātu piekrastes biotopus apdzīvojošo sugu populācijas.

Voldemārs Spuņģis

Eksperta sertifikāts Nr. 046, izsniegts 28.04.2019., elektroniski pagarināts līdz 27.03.2024. par sugu grupu "bezmugurkaulnieki".

Parakstīts 31.03.2021.

Atzinums uz 5 lpp.

Adresāts:

Dabas aizsardzības pārvalde

Baznīcas iela 7, Sigulda, LV 2150

Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums

Atzinuma sagatavošanas datums: 2021.gada 25. augusts

Sagatavojois: Edgars Dzenis, eksperta sertifikāts Nr. 081 (putni), izsniegts Dabas aizsardzības pārvaldē, pagarināts līdz 23.03.2023.

Atzinuma pasūtītājs: SIA "Vides Konsultāciju Birojs", Pils iela 7-11, Rīga.

Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu: sugu grupa Putni

Pētāmā teritorija: dabas liegums un NATURA 2000 teritorija "Pļieņciema kāpa" Engures novada Engures pagastā

Dati par pētāmās teritorijas apsekošanu

Dabas liegums "Pļieņciema kāpa" atrodas Engures novada Engures pagastā, nepilnus 70 km no Rīgas, jūras krastā (1. pielikums). Lieguma kopējā platība ir 61,9 ha. Detalizēts teritorijas apraksts pieejams dabas lieguma dabas aizsardzības plānā laika periodam no 2022. gada līdz 2034. gadam, kura izstrādes ietvaros šis atzinums ir sagatavots.

Putnu sugu izpētes metodika 2021. gadā

2021. gadā dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros teritorija apmeklēta sešas reizes. Visos gadījumos veikta apsekošanas maršruta fiksēšana viedtālrunī, izmantojot aplikāciju Locus Map. Putnu provocēšana veikta, izmantojot citos projektos sagatavotus, pārbaudītus ierakstus, tos atskaņojot uz JBL Flip 3 bluetooth skaļruņa.

Datums	Laiks	Laika apstākļi	Mērķa sugas
22. marts	19:40 – 22:10	Bezvējš, daļēji apmācies, ap 0 °C	Pūces
23. marts	06:30 – 10:02	Bezvējš, pilnībā apmācies, ap 0 °C	Dzeņi
24. maijs	23:20 – 00:33	Bezvējš, apmācies 40 %, ap +8 °C	Nakts putni
25. maijs	05:50 – 09:25	Neliels vējš, apmācies 75%, +8 °C sākot, +16 °C beidzot uzskaiti	Dienas putni
15. jūnijs	23:35 – 00:38	Skaidrs, bezvējš, +10 °C	Nakts putni
16. jūnijs	05:50 – 08:35	Skaidrs, bezvējš, +10 °C sākot, +20 °C beidzot uzskaiti	Dienas putni

22. marta vakarā veikta pūču sugu uzskaitē, provocējot apodziņu *Glaucidium passerinum*, bikšaino apogu *Aegolius funereus* un meža pūci *Strix aluco* ar balsis ierakstiem ik pa 500 m, ejot pa takām un ceļu teritorijā.

23. marta rītā veikta dzeņu sugu uzskaitē, visā teritorijā ik pa 500 m provocējot melno dzilnu *Dryocopus martius*, un autoraprāt atbilstošās vietās – mazo dzeni *Dryobates minor* un trīspirkstu dzeni *Picoides tridactylus*. Apsekošanas laikā teritorija apsekota pa perimetru.

24. maija un 15. jūnija vakarā pārmaiņus provocētas gan iepriekš minētās pūces, gan vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*. Uzskaites maršruts – pa takām teritorijas D galā, tad pārbraucot uz stāvlaukumu teritorijas centrālajā daļā un turpinot uzskaiti pa ceļu ZR virzienā līdz teritorijas Z galam. 25. maija un 16. jūnija rītā provocēšana vairs netika veikta vēlās sezonas dēļ, apsekošana veikta tikai lēni ejot un klausoties/skatoties. Teritorija apsekota, tai apejot apkārt pa perimetru.

Teritorijas aizsardzības statuss

Dabas liegums “Pliņciema kāpa” dibināts 1987. gadā, bet Natura 2000 teritorijas statusu liegums ieguva 2002. gadā. Liegums primāri dibināts biotopu aizsardzībai. Saskaņā ar MK Noteikumiem # 199 “Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā”, Natura 2000 teritorija izveidota īpaši aizsargājamu sugu (izņemot putnu) un biotopu aizsardzībai. Teritorija nav tikusi atzīta par Putniem Nozīmīgu Vietu (Račinskis, Stīpniece 2000; Račinskis 2004).

Teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (MK Noteikumi #264) noteiktais dabas lieguma režīms, teritorijai nav apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Uz teritoriju attiecas Aizsargjoslu likuma normas, kas nosaka aprobežojumus Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, t.sk. Dabas aizsardzības noteikumos meža apsaimniekošanā (MK Noteikumi # 936) iekļautais galvenās cirtes aizliegums no 1. aprīļa līdz 30. septembrim Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā.

Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns no 2005. līdz 2015. gadam (Latvijas Dabas Fonds, 2005).

Nevienā no normatīvajiem aktiem sugu grupa Putni teritorijā nav norādīta kā būtiska vērtība.

Atzinuma sniegšanas mērķis

Atzinums sniegts dabas lieguma “Pliņciema kāpa” dabas aizsardzības plāna atjaunošanas nolūkiem. Šis atzinums apkopo 2021. gada putnu ligzdošanas sezonā iegūto un vēsturisko informāciju par teritorijā sastopamo ornitofaunu, un sniedz rekomendācijas aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumiem teritorijā sastopamo īpaši aizsargājamo un citu putnu sugu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai. Saskaņā ar starp autoru un SIA “Vides Konsultāciju Birojs” noslēgto līgumu, atzinums tiek nodots pasūtītājam izmantošanai jauna teritorijas dabas aizsardzības plāna izstrādē.

Pētāmās un piegulošās teritorijas vispārīgs apraksts

Detalizēts gan pētāmās, gan piegulošās teritorijas apraksts pieejams dabas lieguma dabas aizsardzības plānā laika periodam no 2022. gada līdz 2034. gadam, kura izstrādes ietvaros šis atzinums ir sagatavots.

Konstatētās ornitofaunistiskās vērtības

Teritorijā sastopamo putnu sugu vērtējumam izmantoti autora, dabasdati.lv un DDPS "Ozols" dati. Kopā kopš 2010. gada teritorijā novērotas 50 putnu sugas (2. pielikums). Ja neskaita pupuķa *Upupa epops* novērojumu 2013. gada maijā un parasto šņibīšu *Calidris alpina* novērojumu 2016. gada septembrī, visi pārējie putnu sugu novērojumi teritorijā, kam zināms datums, attiecas uz 2020. un 2021. gadu.

No 50 konstatētajām sugām četrām teritorijā zināmi tikai vēsturiski novērojumi no 2004. gadā veiktās teritorijas izpētes iepriekšējā Dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros (Latvijas Dabas Fonds 2005). Kopš tā laika šīs sugas teritorijā vairs nav konstatētas.

Starp teritorijā konstatētajām putnu sugām ar vismaz iespējamās ligzdošanas statusu deviņas ir Latvijā īpaši aizsargājamas (MK Noteikumi # 396), no tām sešas – īpaši aizsargājamas arī Eiropā (ES Putnu direktīvas 1. pielikums (2009/147/EK Annex 1)). Meža baloža *Columba oenas* ligzdošanas vietās veidojami mikroliegumi (MK Noteikumi #940), bet zivju dzenītis *Alcedo atthis* teritorijā tikai ziemo. Teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu saraksts un to populāciju vērtējumi valstī un Latvijas Natura 2000 teritorijās iekļauts arī 3. pielikumā. Tā kā lieguma teritorija ir neliela, turklāt ļoti izstieptas formas, individuālajā sugu analizē ņemti vērā arī teritorijas tiešā tuvumā, ārpus tās ģeogrāfiskajām robežām zināmie attiecīgo sugu novērojumi.

Nosaukums	Aizsardzības statuss	Sugas sastopamība Latvijā (Kerus u.c. 2021)	Sugas sastopamība pētāmajā teritorijā	Esošās ietekmes	Potenciālās ietekmes
Lielā gaura <i>Mergus merganser</i>	ĪAS 1	500 - 1200 ligzdojoši pāri	0 - 3 pāri	Ligzdošanai piemērotu dobumu izžušana, mežizstrāde, rekreācija teritorijā	Papildus esošajām nav identificējamās
Mazais mušķērājs <i>Ficedula parva</i>	ĪAS 1, ES 1	49972 - 105507 ligzdojoši pāri	0 - 2 pāri	Mežizstrāde	Papildus esošajām nav identificējamās
Melnā dzilna <i>Dryocopus martius</i>	ĪAS 1, ES 1	6000 - 10000 ligzdojoši pāri	0 - 2 pāri	Mežizstrāde	Papildus esošajām nav identificējamās
Meža balodis <i>Columba oenas</i>	ĪAS 1, MIK	4408 - 11744 ligzdojoši pāri	2 - 3 pāri	Mežizstrāde	Papildus esošajām nav identificējamās
Pupuķis <i>Upupa epops</i>	ĪAS 1	250 - 450 ligzdojoši pāri	0 - 3 pāri	Nav identificējamās	Atklāto smiltāju platību izžušana

Sila cīrulis <i>Lullula arborea</i>	ĪAS 1, ES 1	6497 – 30995 ligzdojoši pāri	Kopš 2004. gada nav konstatēts	Rekreācijas radītais traucējums zemes līmenī	Papildus esošajām nav identificējamās
Trīspirkstu dzenis <i>Picoides tridactylus</i>	ĪAS 1, ES 1	1000 – 2000 ligzdojoši pāri	Gadījuma rakstura	Nav vērtētas	Nav vērtētas
Vakarlēpis <i>Caprimulgus europaeus</i>	ĪAS 1, ES 1	16500 - 31000 ligzdojoši pāri	Kopš 2004. gada nav konstatēts	Mežizstrāde, rekreācija	Papildus esošajām nav identificējamās
Zivju dzenītis <i>Alcedo atthis</i>	ĪAS 1, ES 1	Ziemotāju skaits nezināms	0 - 2 ziemojoši īpatņi	Dabiskie procesu Plienupē – erozija, aizsalšana	Upes bioloģiskās kvalitātes pasliktināšanās
Sāmsalas dižpīle <i>Tadorna tadorna</i>	ĪAS 1	150 - 320 ligzdojoši pāri	0 - 2 pāri	Rekreācija	Jūras krastā esošo būvju apsaimniekošana, rekreācijas intensificēšanās

Saīsinājumi:

ES – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (30.11.2009) par savvaļas putnu aizsardzību. 1. pielikums – Sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā.

ĪAS – īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi # 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"). Cipari 1 un 2 apzīmē 1. vai 2. pielikumu.

MIK – sugas aizsardzībai veidojams mikroliegums, 1. pielikums 2012. gada 18. decembra MK noteikumiem Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”

Lielā gaura *Mergus merganser*

2021. gadā divi pāri novēroti jūras krastā pie lieguma teritorijas DA gala, viena mātīte ar saucieniem ilgstoši riņķoja gaisā teritorijas centrālajā daļā pie kapiem, un viena mātīte ar izvestiem mazuljiem novērota jūrā pie lieguma teritorijas Z gala. Ligzdošanas dobumu izvēles līmenī lielā gaura nav saistīta ar melno dzilnu *Dryocopus martius*, jo dzilnas kaltie dobumi ir gaurai par mazu. To apstiprina fakts, ka melnās dzilnas kaltos dobumos nav atrastas lielās gauras ligzdas (dabasadati.lv, A. Kalvāna pers. kom.). Lielā gaura lielākoties ligzdo dabiskos dobumos – iztrupējušos koku dobumos, vai piemērotu izmēru mākslīgajās ligzdvietās. Lieli dobumi atrodami gan lieguma teritorijā, gan arī lielajos lapu kokos Plieņciema teritorijā, ārpus lieguma teritorijas. Tā kā neviena ligzda lieguma teritorijā nav atrasta, sugas saistība ar lieguma teritoriju nav viennozīmīga, taču ir augstākajā mērā iespējama, ņemot vērā gan sugas novērojumus, gan piemērotos dobumus teritorijā. Autors vērtē, ka lieguma teritorijā var ligzdot līdz 3 pāriem lielo gauru.

No rekomendējamiem apsaimniekošanas pasākumiem jāmin neiejaukšanās mežaudzes dabiskajos attīstības procesos un piemērotu mākslīgo ligzdvietu izvietošana, kuras varētu izmantot arī citi lielie dobumperētāji, piemēram, gaigala *Bucephala clangula* un meža pūce *Strix aluco*. Arī atpūtnieku suņu atrašanās bez pavadas lieguma teritorijā un liedagā vērtējama izteikti negatīvi, jo brīdis, kad gauru mātīte ved mazuljus no dobuma uz ūdeni ir īpaši kritisks, un suņa (tāpat kā jebkurš) traucējums var novest pie mazulju nošķiršanās no

mātītes, un likumsakarīgas mazuļu bojāejas. Tomēr vienlīdz būtiski būtu teritorijai piegulošajās platībās ievērot mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā vismaz no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, kā tas ieteikts Latvijas Ornitoloģijas biedrības Saeimā iesniegtajā iniciatīvā “Par mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā” par izmaiņu veikšanu MK Noteikumos #936 “Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”.

Mazais mušķērājs *Ficedula parva*

2021. gadā suga liegumā novērota divās vietās – viens putns dziedāja gravā lieguma DA galā, bet otrs – Z galā pie strauta. Saskaņā ar autora līdzšinējo pieredzi, lieguma teritorijā ir maz sugai piemērotu biotopu. Daži nogabali ar blīvāku pamežu teritorijas Z galā, kur viens no īpatņiem arī novērots, autora vērtējumā ir sugai raksturīgs biotops, kamēr priežu mežs gravā faktiski bez pameža, kur novērots otrs īpatnis, uzskatāms par drīzāk izņēmumu, un autora vērtējumā, nav sugai tipisks biotops. Bez jau minētajiem dažiem nogabaliem Z galā, autora vērtējumā citur liegumā nav atrodami sugai tipiski biotopi. Autors uzskata, ka 2 ligzdojoši pāri ir reālistisks sugas sastopamības vērtējums lieguma teritorijai.

Neiejaukšanās mežaudzes dabiskajos attīstības procesos, ar to saprotot arī kritalu un stubeņu saglabāšanu, ir galvenais sugai rekomendējams apsaimniekošanas pasākums teritorijā.

Melnā dzilna *Dryocopus martius*

2021. gadā suga teritorijā novērota tikai vienu reizi, skrajajā priežu audzē Plieņupes labajā krastā teritorijas DA galā. Mežaudzes viscaur lieguma teritorijā vērtējamas kā sugai īpaši piemērotas, taču ņemot vērā gan sugas ligzdošanas teritoriju lielo izmēru - 200 – 300 ha (Bergmanis u.c. 2020), gan lieguma teritorijas nelielo izmēru – nepilni 62 ha, autors vērtē, ka lieguma teritorija ietilpst līdz divu pāru ligzdošanas teritorijās. Ligzdas lieguma teritorijā nav atrastas, līdz ar to vienādi iespējama ir sugas ligzdošana gan lieguma teritorijā, gan ārpus tās.

Neiejaukšanās mežaudzes dabiskajos attīstības procesos, ar to saprotot arī kritalu un stubeņu saglabāšanu, ir galvenais sugai rekomendējams apsaimniekošanas pasākums teritorijā. Būtiski būtu arī teritorijai piegulošajās platībās ievērot mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā vismaz no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, kā tas ieteikts Latvijas Ornitoloģijas biedrības Saeimā iesniegtajā iniciatīvā “Par mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā” par izmaiņu veikšanu MK Noteikumos #936 “Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”.

Meža balodis *Columba oenas*

2021. gadā suga teritorijā novērota četras reizes. 23. marta rītā teritorijas Z daļā ar 16 minūšu intervālu fiksēti divi dažādi dziedoši īpatņi 465 m attālumā viens no otra. 25. maija rītā viens nedziedošs īpatnis novērots pie teritorijas centrālās daļas, sēžot kokā māju pagalmā ciema teritorijā netālu no kapiem. Abi 23. marta novērojumi ļauj uzskatīt, ka teritorijā iespējama vismaz divu pāru ligzdošana teritorijas Z daļā, vēl viena pāra ligzdošana iespējama kapu apkārtnē, 25. maija novērojuma rajonā, kur pie laipas, kas ved no stāvlaukuma uz jūru, K. Vilciņa ziņo par dobuma skrejā nofotografētu putnu (K. Vilciņa, pers.

ziņ.). Lai arī mežaudzes lieguma teritorijā ir sugai īpaši raksturīgs biotops, un to pastiprina arī melnās dzilnas dobumu klātbūtne, nav tiešu pierādījumu par sugas faktisku ligzdošanu tieši lieguma teritorijā. Teritorijai piegulošās mežaudzes vērtējamas kā zemākas kvalitātes, tomēr tas neizslēdz meža baloža ligzdošanai piemērotu dobumu atrašanos arī tajās, līdz ar to, līdzīgi kā lielās gauras gadījumā, meža baloža ligzdošana ir vienlīdz iespējama gan lieguma teritorijā, gan ārpus tās. Tiesa, tā kā īpatņi novēroti teritorijā dziedam, un uzturoties dobumos, lieguma teritorija ir neapšaubāmi vismaz daļa no attiecīgo pāru ligzdošanas teritorijām, un kā tāda arī aizsargājama.

Neiejaukšanās mežaudzes dabiskajos attīstības procesos, ar to saprotot arī kritalu un stubeņu saglabāšanu, ir galvenais sugai rekomendējams apsaimniekošanas pasākums teritorijā. Būtiski būtu arī teritorijai piegulošajās platībās ievērot mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā vismaz no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, kā tas ieteikts Latvijas Ornitoloģijas biedrības Saeimā iesniegtajā iniciatīvā "Par mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā" par izmaiņu veikšanu MK Noteikumos #936 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā".

Pupuķis *Upupa epops*

Kopš 2010. gadā suga teritorijā un tuvākajā apkārtnē novērtota 17 reizes, no tām teritorijas robežās 4 reizes, no tām 3 reizes 2021. gadā. Visi novērojumi koncentrējas ap teritorijas centrālo un DA daļu, daļa no tiem atzīmēti ciema teritorijā un gar šoseju uz R no lieguma teritorijas.

Pupuķis ligzdo koku dobumos, dobumos, spraugās un nišās ēkās, un tamlīdzīgās vietās, un piemērotās vietās mēdz ligzdot gadiem (V. Ķerus mut. kom.). Konkrētajā situācijā pupuķa ligzdošanai piemēroti ir gan koku dobumi lieguma teritorijā, gan ēkas gan lieguma teritorijā, gan ārpus tās. Miks Rieksts Hofmanis 2018. gada jūnijā pie Jaunkunču mājām šosejas malā novērojis 3 īpatņus, un novērojuma piezīmēs raksta "...Jau kopš pagājušā gada bērzā ligzdo pāris..". Tas ļauj domāt, ka viens pāris ligzdo pie Jaunkunču mājām, taču kopējais novērojumu daudzums un izvietojums liek domāt, ka lieguma apkārtnē ligzdo vairāk kā viens pupuķu pāris. Citas ligzdu vietas nav zināmas. Līdz ar to, līdzīgi kā citām sugām, arī pupuķa ligzdošana ir vienlīdz iespējama gan lieguma teritorijā, gan ārpus tās. Jāuzsver, ka sausie priežu meži un smiltāji ir sugai ļoti raksturīgs biotops, un kā tādi ir ļoti nozīmīgi sugas klātbūtnei lieguma teritorijā, līdz ar to sugas interesēs aizsargājami.

Ņemot vērā novērojumu izvietojumu, un divus vienlaicīgi novērotos dziedošus putnus 2021. gada 25. maijā, autors vērtē, ka lieguma teritorijā iespējama līdz 3 pāru pupuķu ligzdošana. Neiejaukšanās mežaudzes dabiskajos attīstības procesos, ar to saprotot arī kritalu un stubeņu saglabāšanu, ir galvenais sugai rekomendējams apsaimniekošanas pasākums teritorijā.

Sāmsalas dižpīle *Tadorna tadorna*

2021. gadā zināmi vairāki sugas novērojumi lieguma D daļas apkārtnē, ar zivju cehu kā aptuveno novērojumu grupas centru. Viens īpatnis novērots lidojot un vokalizējot arī virs ciema ap 400 m no jūras. Ēkas jūras malā izsenis zināms kā raksturīgs sugas ligzdošanas

biotops. Arī abas monolītās betona konstrukcijas uz jūru vērstaļās kāpu nogāzēs – domājams, kara laikā būvētas ložmetēju ligzdas – teorētiski ir piemērotas sugas ligzdošanai. Kopējā situācija ļauj domāt, ka lieguma teritorijā iespējama viena līdz dažu pāru ligzdošana.

Sāmsalas dižpīle ligzdo uz zemes, vai biežāk pat daļēji pazemē – piemēram, ēku pamatos. Līdzīgi kā vakarlēpim, kā galvenais sugas aizsardzības pasākums lieguma teritorijā tiek rekomendēts aizliegums atpūtnieku suņiem atrasties bez pavadas lieguma teritorijā.

Eksperimentālā kārtā, ņemot vērā īpaši piemēroto kopējo situāciju, autors rekomendē īpašu, Sāmsalas dižpīlēm paredzētu mākslīgo ligzdvieta izvietojumu lieguma teritorijā (3. pielikums). Autors rīcībā nav ziņu par līdzīgu aktivitāti citur Latvijas jūras piekrastē, tomēr pētījumā Vācijā (Nessing 2016), no kura aizgūta šī ideja, suga piedāvātās mākslīgās ligzdvieta izmantoja intensīvi. Sugai piemērotu mākslīgo ligzdvieta izvietojuma lieguma teritorijā, iespējams, palielinātu teritorijā ligzdojošo pāru skaitu, tā palielinot teritorijas rekreatīvo un dabas aizsardzības vērtību.

Sila cīrulis *Lullula arborea*

2021. gadā suga lieguma teritorijā nav novērota. Teritorijas tiešā tuvumā suga 2021. gadā novērota divas reizes, taču abu novērojumu raksturs liecina par sugas ligzdošanu drīzāk ārpus lieguma teritorijas, nekā teritorijā. Jāuzsver, ka arī vēsturiskie sugas novērojumi teritorijā liecina tikai par iespējamu ligzdošanu. Saistībā ar Vabu laukumu – kāpu deflācijas ieplaku faktiski bez augāja līdzās zivju ceļam, kas šķietami ir sila cīrulis vispiemērotākā teritorija liegumā, kuras apkārtnē arī vēsturiski suga novērota – 2021. gadā autoram neizdevās konstatēt nekādas pazīmes, ka sila cīrulis šeit ligzdotu. Galvenais iespējamais skaidrojums, autoraprāt, ir faktiski nekontrolētā atpūtnieku plūsma pār Vabu laukumu un arī t.s. “Katrīnas ceļu”, kas padarījusi atklātajos biotopos uz zemes ligzdojošo putnu ligzdošanu lieguma teritorijā faktiski neiespējamu.

Visstingrākā iespējamā atpūtnieku plūsmas ierobežošana abās atklātajās lieguma teritorijas daļās – Vabu laukumā un gar t.s. “Katrīnas ceļu” – teorētiski varētu radīt sila cīruļa ligzdošanai piemērotus apstākļus lieguma teritorijā. Tomēr globāli, ņemot vērā gan lieguma izveidošanas mērķi, gan arī sila cīruļa plašo sastopamību valstī un ekoloģisko plastiskumu, uzstādījums “par katru cenu panākt sila cīruļa ligzdošanu lieguma teritorijā” vērtējams kā neracionāls.

Sila cīruļa aizsardzības kontekstā autors rekomendē koncentrēties uz Vabu laukuma smiltāju biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanu. Tā kā lieguma teritorijai piegulošajās platībās sila cīruļa ligzdošanai piemēroti biotopi atrodami ievērojami lielākās platībās, nekā liegumā, autors nerekomendē nekādus sugai specifiskus aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus liegumā.

Trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*

2021. gada marta beigās Plieņupes krastā pie Vabu laukuma Miks Rieksts Hofmanis novēroja trīspirkstu dzēni. Marta beigās atbilst sugas rieta laikam, kad īpatņu klejošana teorētiski ir viszemākajā līmenī. Sugas aizsardzības plānā (Bergmanis u.c. 2020) norādīts, ka suga ligzdo arī melnalkšņu dumbrajās. Plieņupes palienē leļpus tiltam uz zivju ceļu – netālu no

novērojuma vietas - ir melnalkšņu dumbrāja nogabals (ES ĪA biotops 91E0), tomēr tas ir gaišs, ar mazu dimensiju kokiem, tajā ir ļoti maz nokaltušas un kalstošas koksnes, kas norādīta kā sugas klātbūtnei kritiski svarīga, turklāt pats nogabals ir neliels pēc platības un atrodas starp ciema apbūvi un jūru – divām mežmalām. Suga apsekojumu laikā šeit vairākkārt provocēta, bez rezultātiem. Visa minētā rezultātā sugas ligzdošana šajā nogabalā ir ļoti apšaubāma. Līdz ar to autora vērtējumā konkrētajam novērojumam nav izskaidrojuma, jo ne lieguma teritorijā, ne novērojuma vietai tuvākajā apkārtnē nav trīspirkstu dzeņa ligzdošanai piemērotu biotopu. Vai nu novērotājs ir nepareizi noteicis novērotā putna sugu, vai arī, par spīti riesta periodam, ir novērots klejojošs indivīds.

Lieguma teritoriju šķērsojošā straute ieleja teritorijas Z galā teorētiski ir sugai raksturīgs biotops, tomēr lieguma teritorijā tā ir niecīga, savukārt ārpus teritorijas, uz R piemērotā biotopa platība ir neskaidra. Suga arī šeit vairākkārt provocēta, arī bez rezultātiem.

Lai arī suga lieguma teritorijā formāli ir novērota, autors uzskata, ka lieguma teritorija nav nozīmīga sugas ligzdošanai. Aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi sugai netiek rekomendēti.

Vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*

Suga lieguma teritorijā novērota tikai vēsturiski teritorijas Z daļā, pēdējos gados novērojumu lieguma teritorijā nav. Lieguma teritorija, it īpaši centrālā un Z daļa uz Z no kapiem, vērtējama kā sugai īpaši piemērota, tomēr jāuzsver, ka tā veido vienotu ainavu ar uz R pieguļošo teritoriju. Lieguma teritorijai raksturīgs paaugstināts antropogēnais spiediens, salīdzinot ar no jūras attālāko, ārpus teritorijas esošo ainavas daļu. 2021. gadā viens īpatnis dziedam novērots mežā uz R no lieguma teritorijas Z daļas.

Lieguma teritorija uzskatāma par būtisku barošanās biotopa daļu sugai, tomēr pati par sevi nelielās platības dēļ nav uzskatāma par tādu, kas spēj nodrošināt pilnvērtīgus apstākļus sugas ligzdošanai. Iespējams, ka viens pāris liegumā ligzdo, tomēr šī iespēja jāvērtē tikai kontekstā ar pieguļošajām platībām, kas kopā ar lieguma teritoriju veido sugas ligzdošanai piemērotu platību.

Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai rekomendējams neiejaukšanās režīms mežaudzes dabiskajos attīstības procesos un aizliedzama atpūtnieku suņu atrašanās bez pavadas lieguma teritorijā, kas apdraud vakarlēpi kā uz zemes ligzdošu sugu. Tomēr vienlīdz būtiski būtu teritorijai piegulošajās platībās ievērot mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā vismaz no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, kā tas ieteikts Latvijas Ornitoloģijas biedrības Saeimā iesniegtajā iniciatīvā “Par mežizstrādes miera periodu putnu ligzdošanas laikā” par izmaiņu veikšanu MK Noteikumos #936 “Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”.

Zivju dzenītis *Alcedo atthis*

Suga novērota 2020./2021. gadu ziemā divas reizes – pāris Plieņupē pie ietekas jūrā un 1 īpatnis lidojumā gar jūras krastu iepretī lieguma centrālajai daļai. Pāra novērojuma Plieņupē piezīmēs novērotājs Miks Rieksts Hofmanis raksta, ka, viņaprāt, novērotais pāris ticamāk ligzdo Zivartiņa krastos, kas ietek jūrā ap 600 m uz DA no lieguma DA robežas.

Autors nepiekrīt novērotāja uzskatam, un uzskata, ka gan Plieņupē, gan Zīvartiņā suga, iespējams, ziemo, taču ligzdošana ir stipri apšaubāma abu upju zemās piemērotības sugai dēļ, gan no upes lieluma un barības sastāva, gan arī no alas rakšanai maz piemēroto upju krastu viedokļa. Suga ligzdošanas sezonā teritorijā un tās tuvumā nav novērota, un Plieņupe vērtējama kā pārāk maza no barības resursu viedokļa (autora personīgā pieredze).

Sugai labvēlīgu ziemošanas apstākļu nodrošināšanai Plieņupē būtu svarīgi veikt nepieciešamos upes kā ES ĪA biotopa 3260 apsaimniekošanas pasākumus tās labākā iespējamā stāvokļa nodrošināšanai.

Citas teritorijas tiešā tuvumā konstatētās un teritorijā iespējamās putnu sugas, kurām sastādīti sugu aizsardzības plāni

Nosaukums	Aizsardzības statuss	Sugas sastopamība Latvijā (Kerus u.c. 2021)	Sugas statuss teritorijā	Sugas sastopamība pētāmajā teritorijā
Meža pūce <i>Strix aluco</i>		12512 – 23925 ligzdojoši pāri	Visā lieguma teritorijā rekomendēta sugas inventarizācija	Pierādīta ligzdošana
Bikšanaiss apogs <i>Aegolius funereus</i>	ĪAS 1, ES 1	1088 - 3651 ligzdojoši pāri	Lieguma centrālajā un Z daļā rekomendēta sugas inventarizācija un mākslīgo ligzdvieta izvietošana	Provocēts, nav konstatēts
Apodziņš <i>Glauclidium passerinum</i>	ĪAS 1, ES 1	3671 – 9464 ligzdojoši pāri	Lieguma Z un D daļā rekomendēta sugas inventarizācija un mākslīgo ligzdvieta izvietošana	Provocēts, nav konstatēts
Ausainā pūce <i>Asio otus</i>		3677 – 12362 ligzdojoši pāri	Lieguma kultūrainavai piegulošajā D daļā rekomendēta sugas inventarizācija	Provocēta, nav konstatēta. 2015. gadā tikko šķīlušies mazuļi novēroti ap 1 km uz R no lieguma
Mazais dzenis <i>Dryobates minor</i>		7000 - 12000 ligzdojoši pāri	Plieņupes ieleja atzīta par sugai prioritāri aizsargājamu vietu	Provocēts, nav konstatēts. 2021. gadā novērots ciema teritorijā uz R no lieguma

Saīsinājumi:

ES – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (30.11.2009) par savvaļas putnu aizsardzību. 1. pielikums – Sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā.

ĪAS – īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi # 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"). Cipari 1 un 2 apzīmē 1. vai 2. pielikumu.

Meža pūce *Strix aluco*

Lieguma teritorijā konstatētas divu pāru ligzdošanas teritorijas – Z galā uz D no straucha ielejas, un D galā, uz D no zivju ceha. Abiem pāriem 2021. gadā novēroti izvesti mazuļi. Dobumi nav atrasti, taču pārim Z galā tas acīmredzami atrodas lieguma teritorijā, D gala pārim dobums atrodas vai nu lieguma teritorijā, vai, iespējams, kādā no lielajiem lapu kokiem ciema teritorijā cieši blakus liegumam. Jāuzsver, ka abu pāru mazuļi novēroti lieguma teritorijā, līdz ar to lieguma teritorija ir svarīga vismaz divu pāru meža pūču ligzdošanai.

Neiejaukšanās mežaudzes dabiskajos attīstības procesos, ar to saprotot arī kritalu un stubeņu saglabāšanu, ir galvenais sugai rekomendējams apsaimniekošanas pasākums teritorijā. Tas ietver Sugas Aizsardzības Plānā (Avotiņš jun. 2019) ieteikto “pietiekoši lielu dimensiju koku saglabāšana lauku un mežu ainavā”. Tā kā autors pats naktī uz 23. martu cirmsmā, kas pieguļ lieguma teritorijai tā Z galā, uz D no straucha ielejas, novēroja nozāģēto koku kraušanu smagajā automašīnā, kas tika pavadīta ar ļoti skaļu troksni un ļoti jaudīgu apgaismojumu, kas izgaismoja mežu vairāku simtu metru apkārtnē, un nenoliedzami apdraudēja arī lieguma Z daļā ligzdojošā meža pūču pāra ligzdošanu, ir atkārti jāuzsver nepieciešamība pēc mežsardzības miera perioda ieviešanas visā valsts teritorijā vismaz no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam. Lai arī lieguma teritorijā ir spēkā MK noteikumi #264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, kas aizliedz mežsaimniecisko darbību no 15. marta, aizliegums, protams, neattiecas uz teritorijai pieguļošajām platībām. Tik necīgās platības teritorijas kā “Plienčiema kāpa” gadījumā tas ir īpaši svarīgi, jo traucējums pie šādas teritorijas robežas ietekmē ļoti lielu platību lieguma teritorijas iekšienē, taču Dabas Aizsardzības Plāns neparedz aizsardzības pasākumus, kas būtu adresēti ietekmēm, kuru izcelsme ir ārpus lieguma robežām.

Pārējās pūces *Strigiformes*

Citas pūču sugas lieguma teritorijā nav konstatētas. Teritorijas necīgās platības un arī teritorijas primārā izveidošanas mērķa – biotopu, nevis putnu aizsardzībai – dēļ, kā arī ņemot vērā teritorijai pieguļošo platību biotopu kvalitāti, autors uzskata, ka citu pūču sugu ligzdošana teritorijā ir maz ticama. Teritorijas Z daļa ir raksturīgs bikšainā apoga ligzdošanas biotops, un straucha ielejas apkārtnē ir piemērots apodziņa ligzdošanas biotops, tomēr abos gadījumos piemēroto biotopu platības ir tālu no vēlamajām pilnvērtīgu ligzdošanas teritoriju uzturēšanai. Ņemot vērā augsto traucējumu faktisko un iespējamo līmeni teritorijai pieguļošajās platībās, autors uzskata, ka resursu tērēšana abu minēto sugu aizsardzības pasākumu veikšanai konkrētajā situācijā ir neracionāla. Ausainajai pūcei piemērots ligzdošanas biotops lielās platībās sastopams teritorijai pieguļošajā kultūrainavā, un, lai arī sugas barošanās teritorijā ir iespējama, biotopi liegumā noteikti nav uzskatāmi par piemērotiem sugas ligzdošanai.

Mazais dzenis *Dryobates minor*

Plienupes ieleja lieguma teritorijā, ietverot arī melnalkšņu dumbrāja nogabalu (ES ĪA biotops 91E0) leļpus tiltam uz zivju cehu, ir mazajam dzenim ļoti piemērots biotops. Sugas Aizsardzības Plānā (Bergmanis u.c. 2020) Plienupes ieleja atzīta par mazā dzeņa aizsardzībai

prioritāru vietu. Viens īpatnis 2021. gada aprīļa sākumā novērots Plieņciema teritorijā ap 150 m uz R no Plieņupes ielejas. Lai arī suga pastiprināti meklēta liegumā, arī strauta ielejā lieguma Z galā, tomēr nesekmīgi. Sugas ligzdošana liegumā nav konstatēta, tomēr joprojām uzskatāma par iespējamu, ņemot vērā biotopu kvalitāti.

Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai lieguma teritorijā nepieciešams nodrošināt bezizņēmuma neiejaukšanos mežaudzes dabiskajos attīstības procesos, ar to saprotot arī kritalu un stubeņu saglabāšanu. Tas ietvertu Sugas Aizsardzības Plānā rekomendēto pilnīgu mežizstrādes aizliegumu mežaudzēs un nodrošinātu sugai piemērotas kokaugu veģetācijas nepārtrauktību, kā arī apmierinātu sugai specifiskās biotopu apsaimniekošanas prasības upmalās.

Pārējās sugas

Virkne īpaši aizsargājamo putnu sugu ir novērotas lieguma teritorijā un tās tiešā tuvumā, tomēr ekoloģiski tām nav reproduktīvas saistības ar lieguma teritoriju.

Nosaukums	Aizsardzības statuss	Sugas sastopamība Latvijā (Kerus u.c. 2021)	Saistība ar teritoriju	Statuss teritorijā
Jūras ērglis <i>Haliaeetus albicilla</i>	ĪAS 1, ES 1	120 – 150 ligzdojoši pāri	Novērots jūras krastā netālu no robežas	Iespējams, barojas liedagā un jūrā
Baltais stārķis <i>Ciconia ciconia</i>	ĪAS 1, ES 1	13500 – 14200 ligzdojoši pāri	Ligzdo Plieņciemā	Iespējams, barojas
Vidējais dzenis <i>Dendrocytes medius</i>	ĪAS 1	5000 – 10000 ligzdojoši pāri	Iespējams, ligzdo ciema kultūrainavā	Iespējams, barojas Plieņupes ielejā
Liels ķīris <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	ĪAS 1	24539 – 38200 ligzdojoši pāri	Novērots jūrā pie teritorijas	Barojas liedagā un jūrā
Dzērve <i>Grus grus</i>	ĪAS 1, ES 1	2800 - 10000 ligzdojoši pāri	Vairākkārt novērota purvainajā ieplakā uz ZR no stāvlaukuma	Nav
Dzeltenais tārtiņš <i>Pluvialis apricaria</i>	ĪAS 1, ES 1	260 - 550 ligzdojoši pāri	Novērots liedagā	Barojas liedagā
Upes zīriņš <i>Sterna hirundo</i>	ĪAS 1, ES 1	1100 – 2300 ligzdojoši pāri	Novērots jūrā pie teritorijas	Barojas liedagā un jūrā, par ligzdošanu nekas neliecina

Saīsinājumi:

ES – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (30.11.2009) par savvaļas putnu aizsardzību. 1. pielikums – Sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā.

ĪAS – īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi # 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"). Cipari 1 un 2 apzīmē 1. vai 2. pielikumu.

Citas vērtības

Nav konstatētas.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības

Kopumā liegumā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības stāvoklis šobrīd vērtējams kā apmierinošs, taču labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai nākotnē rekomendējams ieviest virkni aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu. Jāuzsver, ka putnu sugas ir tieši atkarīgas no to dzīvotņu kvalitātes, un, pazeminoties dzīvotņu kvalitātei, cietīs arī putnu populācijas.

Kā svarīgākais rekomendētais pasākums jānorāda neiejaukšanās dabiskajos mežaudžu attīstības procesos, īpaši svarīga ir arī stubeņu un kritalu saglabāšana. Ņemot vērā lieguma nelielo platību, būtiska ir arī vismaz mežizstrādes miera perioda nodrošināšana kritiskākajā – putnu ligzdošanas laikā no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam lieguma teritorijai piegulošajās mežaudzēs, pretējā gadījumā putnu sugu aizsardzība tikai lieguma teritorijas ietvaros vērtējama kā nepilnīga. Ieviešot mežizstrādes miera periodu, tiktu novērsta iespēja, ka liegumā ar pilnīgu mežizstrādes aizliegumu aizsargātā putnu populācija tiek apdraudēta, veicot mežizstrādi putnu ligzdošanas laikā cieši pie lieguma robežas, teritorijā, uz kuru pilnīgs mežizstrādes aizliegums neattiecas. Pašvaldībai veicot nepieciešamās izmaiņas attiecīgajos normatīvajos aktos, nosakāms mežizstrādes miera periods no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam teritorijā, kas norādīta Plānam pievienotajā ģeotelpiskajā informācijā.

Ņemot vērā iespēju, ka liegumā un tā apkārtnē, iespējams, ligzdo uz zemes ligzdojošas putnu sugas – vakarlēpis, Sāmsalas dižpīle, un citas – rekomendējams ierobežot atpūtnieku suņu atrašanos lieguma teritorijā un apkārtnē bez pavadas. Šīs sugas baidās no suņa, un mēdz pamest savas ligzdas, tā pakļaujot tās izpostīšanas riskam, neatkarīgi no tā, vai suns putniem uzbrūk vai nē.

Plieņupē ziemojam novēroti zivju dzenīši. Būtu nepieciešams izvērtēt esošo upes stāvokli no bioloģiskā viedokļa. Ja nepieciešams, lai nodrošinātu optimālu Plieņupes stāvokli zivju dzenīša ziemošanai, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi upes labākā iespējamā bioloģiskā stāvokļa sasniegšanai un uzturēšanai saskaņā ar kompetenta eksperta rekomendācijām. Savukārt, lai palielinātu vides ekoloģisko ietilpību lielajiem dobumperētājiem – lielajai gaurai, gaigalai, meža pūcei, kuriem nereti vienīgais ligzdošanu limitējošais faktors ir ligzdošanai piemērotu dobumu trūkums, rekomendēts lieguma teritorijā izvietot atbilstošas mākslīgās ligzdvietas – būrus. Ņemot vērā īpaši piemēroto kopējo situāciju, eksperimentālā kārtā rekomendējama arī īpašu, Sāmsalas dižpīlēm piemēroto mākslīgo “alu” zemē izvietošana gar jūras krastu nomaļākajā teritorijas Z daļā, tā palielinot vides ekoloģisko ietilpību arī šai sugai.

Ieviešot šos pasākumus, paredzams, ka lieguma putnu fauna vismaz saglabāsies esošajā stāvoklī, bet visticamāk – īpatņu skaits un daudzveidība palielināsies. Pasākumi detalizēti aprakstīti un attēloti dabas lieguma dabas aizsardzības plānā laika periodam no 2022. gada līdz 2034. gadam, kura izstrādes ietvaros šis atzinums ir sagatavots.

Priekšlikumi teritorijas funkcionālā zonējuma izmaiņām, robežu izmaiņām un individuālajiem teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumiem

Autors uzskata, ka individuālo teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde nav nepieciešama. Tas sakrīt ar iepriekšējā teritorijas Dabas Aizsardzības Plānā pausto uzskatu. Teritorija joprojām ir pietiekami viendabīga, un tās sadalīšana zonās putnu sugu aizsardzībai būtisku pienesumu nedos.

Iniciatīvu pārskatīt lieguma robežas autors vērtē neitrāli. Apkārtējā ainava ar lieguma teritoriju kopā veido vienotu meža masīvu. Lieguma teritorijai uz apkārtējās ainavas fona autora vērtējumā nav paaugstinātas vērtības ekoloģiskā koridora izpratnē. Lieguma robežas paplašināt līdz kāpu vaļņa dabiskajai robežai, protams, var, tomēr autora vērtējumā tas būtiski nepaaugstinās teritorijas nozīmi īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībā.

Priekšlikumi putnu sugu monitoringam un tālākai izpētei

Dabas liegums "Plienčiema kāpa" nav izveidots putnu sugu aizsardzībai. Tā kopējā nozīme īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībā Latvijā vērtējama kā zema. Ņemot vērāniecīgo īpaši aizsargājamo putnu sugu sastopamību lieguma teritorijā, kā arī pašas teritorijasniecīgo platību, autors uzskata, ka plānot teritorijā putnu monitoringu nav lietderīgi.

Tomēr, ja tiek realizēti ieteiktie apsaimniekošanas pasākumi, un teritorijā tiek izvietotas mākslīgās ligzdvietas Sāmsalas dižpīlēm un/vai pūču būri lielajām gaurām un meža pīlēm, autors rekomendē veikt izvietoto mākslīgo ligzdvietau aizņemtības un ligzdošanas sekmju monitoringu. Liegums atrodas pašā jūras krastā, priežu mežā – šādā apstākļu kombinācijā pūču būri netiek izvietoti bieži, un realizēta monitoringa gadījumā sniegtu svarīgu zinātnisku informāciju. Savukārt Sāmsalas dižpīļu mākslīgo ligzdvietau izvietošana un ligzdošanas sekmju monitorings, ciktāl autoram zināms, radīto pirmo precedentu Latvijā, un arī sniegtu būtisku zinātnisku informāciju.

Izmantotie informācijas avoti

Avotiņš jun. A. 2019. Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Bergmanis M., Priednieks J., Avotiņš A. jun., Priediece I. (2020) Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leipicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980 – 2017. Rīga, Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Latvijas Dabas Fonds. 2005. Dabas lieguma "Pliņciema kāpa" dabas aizsardzības plāns. Plāns izstrādāts laika periodam no 2005. gada līdz 2015. gadam. Latvijas Dabas Fonds, Rīga

Nessing R. Ecology, breeding biology and breeding season displacement of the shelduck (*Tadorna tadorna*) on Walfisch island/Wismar bay, Germany. *Int J Avian & Wildlife Biol.* 2016;1(1):18–23.

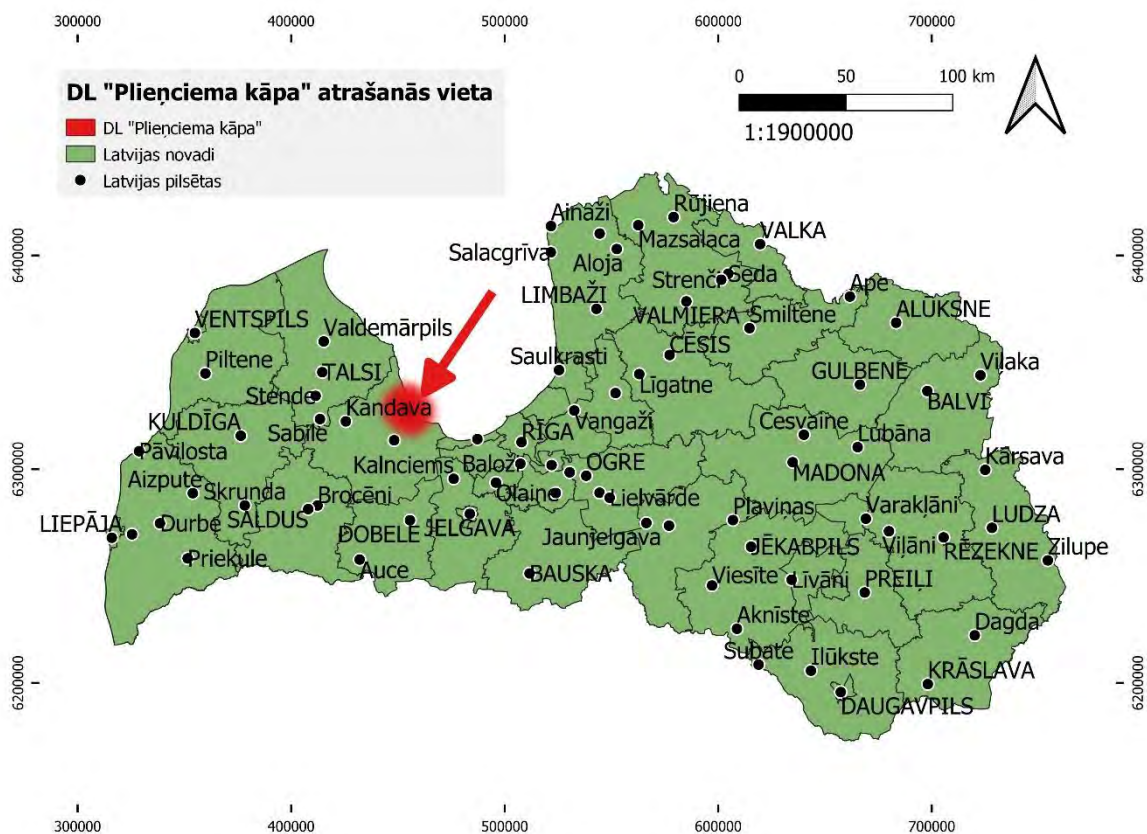
Račinskis E., Stīpniece A. 2000. Putniem starptautiski nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, Latvijas Ornitoloģijas biedrība

Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, Latvijas Ornitoloģijas biedrība

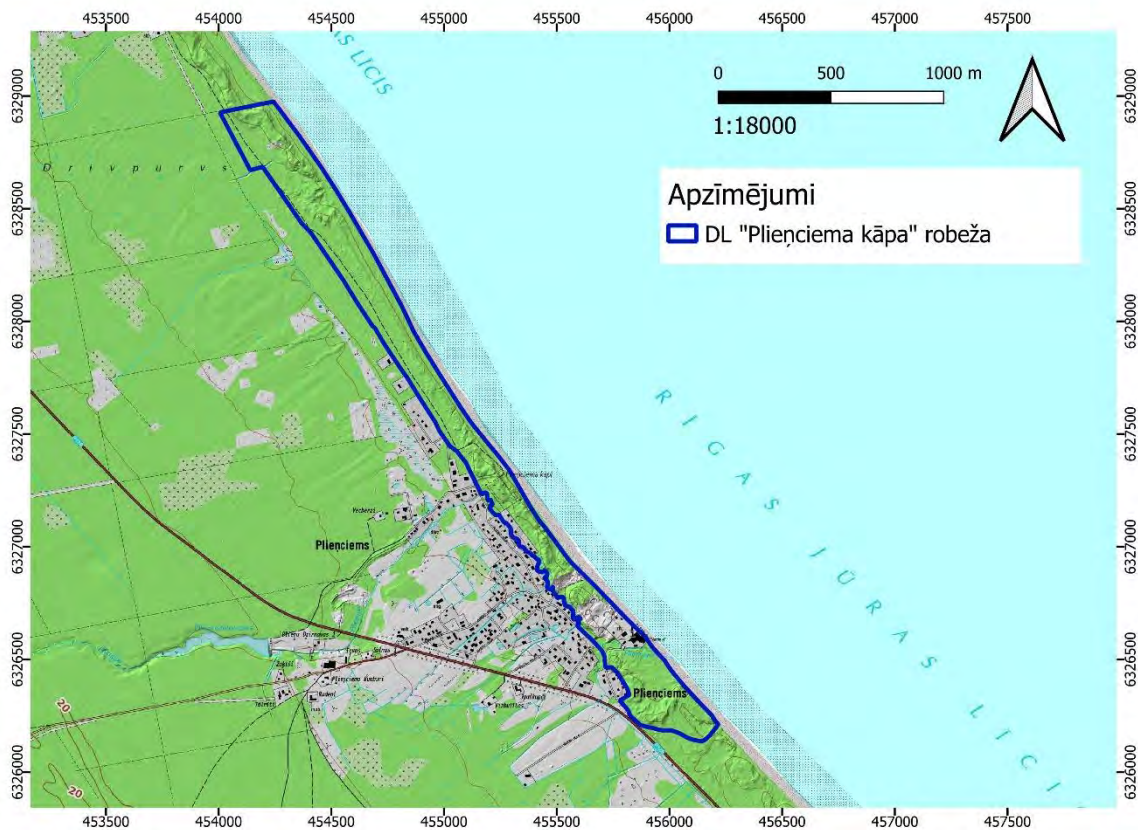
Atzinums sastāv no 14 lappusēm un 4 pielikumiem. Dokuments sagatavots divos eksemplāros, parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Eksperts Edgars Dzenis

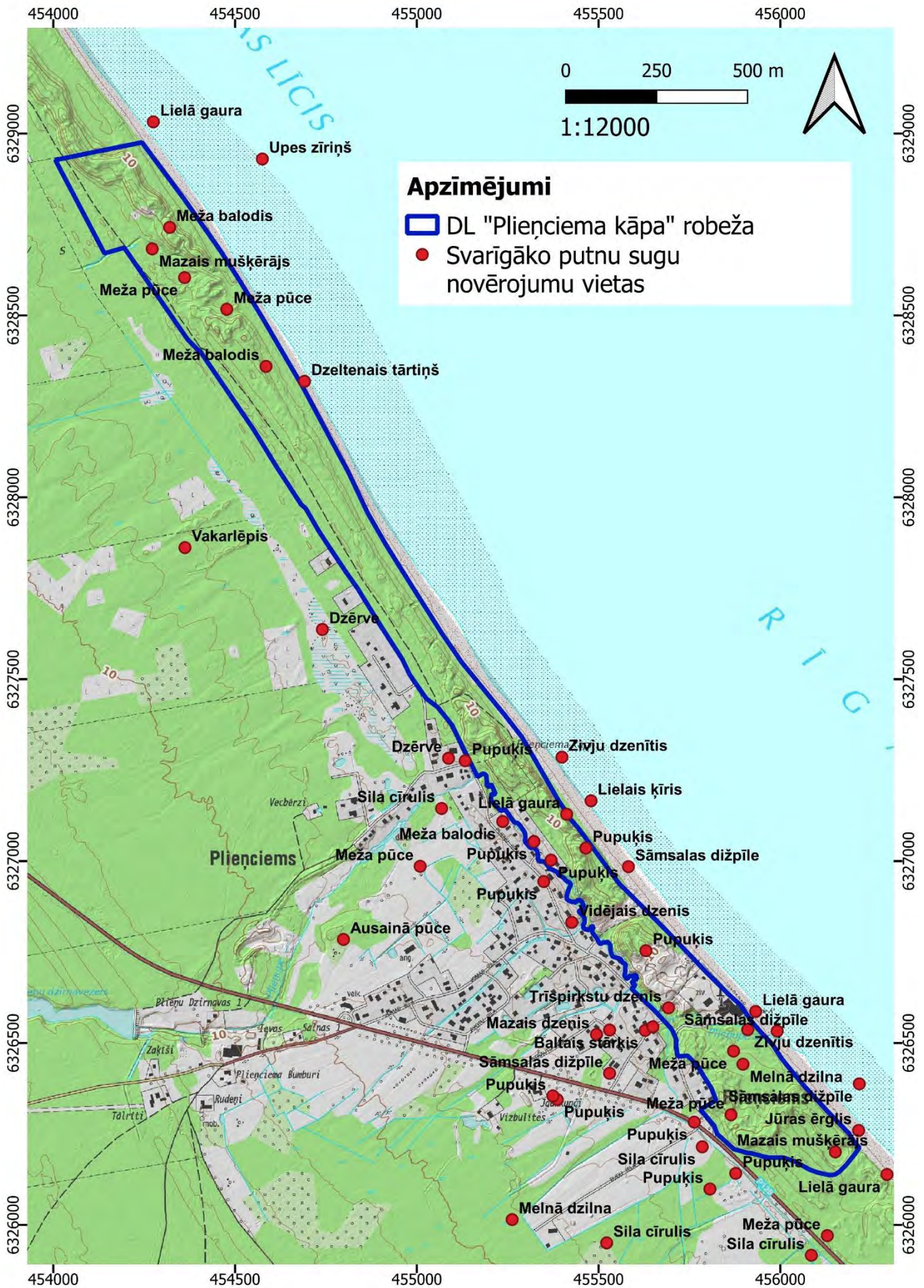
1. pielikums

Dabas lieguma "Pļieņciema kāpa" atrašanās vieta

Dabas lieguma "Pļieņciema kāpa" lokālais novietojums

Svarīgāko putnu sugu novērojumu vietas DL "Pļieņciema kāpa" teritorijā un apkārtnē

2.pielikums

Dabas liegumā "Plienčiema kāpa" konstatētās putnu sugas

N.p.k.	Suga latviski	Suga latīniski	Statuss teritorijā
1	Baltā cielava	Motacilla alba	Iespējama ligzdošana
2	Cekulzīlīte	Lophophanes cristatus	Iespējama ligzdošana
3	Čuņčiņš	Phylloscopus collybita	Iespējama ligzdošana
4	Dižknābis	Coccothraustes coccothraustes	Iespējama ligzdošana
5	Dižraibais dzenis	Dendrocopos major	Iespējama ligzdošana
6	Dzilnītis	Sitta europaea	Iespējama ligzdošana
7	Erickiņš	Phoenicurus phoenicurus	Ticama ligzdošana
8	Ģirlicis	Serinus serinus	Vēsturisks novērojums
9	Iedzeltenais ļauķis	Hippolais icterina	Iespējama ligzdošana
10	Ķivulis	Spinus spinus	Iespējama ligzdošana
11	Koku čipste	Anthus trivialis	Iespējama ligzdošana
12	Krauklis	Corvus corax	Iespējama ligzdošana
13	Krustknābis Loxia sp.	Loxia sp.	Iespējama ligzdošana
14	Lauku balodis	Columba palumbus	Iespējama ligzdošana
15	Lielā gaura	Mergus merganser	Iespējama ligzdošana
16	Lielā zīlīte	Parus major	Iespējama ligzdošana
17	Mājas čurkste	Delichon urbicum	Iespējama ligzdošana
18	Mazais mušķērājs	Ficedula parva	Iespējama ligzdošana
19	Melnā dzilna	Dryocopus martius	Iespējama ligzdošana
20	Melnais mušķērājs	Ficedula hypoleuca	Ticama ligzdošana
21	Melnais strazds	Turdus merula	Iespējama ligzdošana
22	Melngalvas ļauķis	Sylvia atricapilla	Iespējama ligzdošana
23	Meža balodis	Columba oenas	Iespējama ligzdošana
24	Meža pūce	Strix aluco	Pierādīta ligzdošana
25	Meža zīlīte	Periparus ater	Iespējama ligzdošana
26	Mizložņa	Certhia familiaris	Iespējama ligzdošana
27	Paceplītis	Troglodytes troglodytes	Iespējama ligzdošana
28	Parastais šņibītis	Calidris alpine	Caurceļotājs
29	Pelēkā vārna	Corvus cornix	Iespējama ligzdošana
30	Pelēkais mušķērājs	Muscicapa striata	Iespējama ligzdošana
31	Pupuķis	Upupa epops	Iespējama ligzdošana
32	Purva zīlīte	Poecile palustris	Iespējama ligzdošana
33	Sarkanrīklīte	Erithacus rubecula	Ticama ligzdošana
34	Sila cīrulis	Lullula arborea	Vēsturiski novērojumi
35	Sila strazds	Turdus viscivorus	Iespējama ligzdošana
36	Sīlis	Garrulus glandarius	Pierādīta ligzdošana
37	Svilpis	Pyrrhula pyrrhula	Iespējama ligzdošana
38	Svīre	Apus apus	Iespējama ligzdošana
39	Svirlītis	Phylloscopus sibilatrix	Iespējama ligzdošana
40	Trīspirkstu dzenis	Picoides tridactylus	Iespējama ligzdošana
41	Vakarlēpis	Caprimulgus europaeus	Vēsturisks novērojums
42	Vālodze	Oriolus oriolus	Ticama ligzdošana
43	Vītītis	Phylloscopus trochilus	Iespējama ligzdošana

44	Zaļais kauķītis	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	Vēsturisks novērojums
45	Zaļžubīte	<i>Chloris chloris</i>	Iespējama ligzdošana
46	Zeltgalvītis	<i>Regulus regulus</i>	Iespējama ligzdošana
47	Zilzilīte	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Iespējama ligzdošana
48	Zivju dzenītis	<i>Alcedo atthis</i>	Barojas teritorijā
49	Zivju gārnis	<i>Ardea cinerea</i>	Pārlido
50	Žubīte	<i>Fringilla coelebs</i>	Pierādīta ligzdošana

3. pielikums

Īpaši aizsargājamās putnu sugas teritorijā, to aizsardzības statuss un populāciju lielums

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski (atbilstoši Putnu direktīvas ziņojumam 2013.-2018.)	Sugas aizsardzības statuss valstī		Putnu populācijas īstermiņa/ ilgtermiņa tendence valstī (atbilstoši Putnu direktīvas ziņojumam 2013.-2018. ¹)	Putnu populācijas aizsardzības stāvoklis Eiropā (atbilstoši Ķerus u.c. 2021)	Sugas populācijas lielums teritorijā (min.-maks. intervāls)	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā (atbilstoši Factsheet (europa.eu) ²)	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju valstī (dati no Ķerus u.c. 2021)
			Īpaši aizsargājama suga atbilstoši MK 14.11.2000. noteikumiem Nr.396 (ar * atzīmēt mikroiegumu sugas atbilstoši MK 18.12.2012. noteikumiem Nr.940)	Putnu direktīvas I pielikuma suga					
1	Lielā gaura	<i>Mergus merganser</i>	+		S/I (0/+)	LC	0 - 3 pāri	0 - 14.3 %	0 - 0.25 %
2	Mazais mušķērājs	<i>Ficedula parva</i>	+	+	S/I (0/+)	LC	2 pāri	>0.1 %	>0.1 %
3	Melnā dzilna	<i>Dryocopus martius</i>	+	+	S/D (0/-)	LC	0 - 2 pāri	0 - 0.2 %	>0.1 %
4	Meža balodis	<i>Columba oenas</i>	+ *		U/UNK (U/X)	LC	2 - 3 pāri	?	>0.1 %
5	Pupuķis	<i>Upupa epops</i>	+		I/I (+/+)	LC	0 - 3 pāri	?	0 - 0.67 %

¹ http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art12/envxbhqxq/LV_birds_reports_20191030-151740.xml&conv=612&source=remote

Apzīmējumi populācijas stāvoklim: D - Decreasing (-) – samazinās,
 I - Increasing (+) – palielinās,
 S - Stable (0) – stabila,
 U - Uncertain (U) – neskaidra,
 UNK - Unknown (X) – nezināma

² https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art12/envxh2nkq/LV_birds_reports_20191030-151740.xml&conv=612&source=remote

6	Vakarlēpis	<i>Caprimulgus europaeus</i>	+	+	UNK/I (x/+)	LC	0 - 1 pāris	>0.1 %	>0.1 %
7	Zivju dzenītis	<i>Alcedo atthis</i>	+	+	S/I (0/+)	VU	0 - 2 ziemojoši īpatņi	?	?
8	Sāmsalas dižpīle	<i>Tadorna tadorna</i>	+		I/I (+/+)	LC	0 - 2 pāri	0 - 6.3 %	0 - 0.63 %

4. pielikums

Sāmsalas dižpīļu mākslīgās ligzdvietas

Sāmsalas dižpīļu mākslīgās ligzdvietas faktiski ir mākslīgas alas zemē. Citāts no raksta, no kura aizgūta ideja (Nessing 2016):

“[...]The initial artificial nest holes were made of iron or steel pipes some 20 cm in diameter and about 1 m in length, and were set at an angle into the ground ending in a buried metal or plastic barrel. A few of these first breeding holes were unattractive for the Shelduck as the iron pipes rusted through and filled up with sand. From 2000, the number of artificial breeding holes was increased to a total of 17.

Some of these nest holes had a stoneware drainage pipe with a diameter of 20cm as entrance. Artificial nests required sand removal, stemming from excavation activities involving Water Voles and sand deposits from weather related conditions. After the breeding season in September, the artificial nest holes were cleaned and the eggs that had not hatched removed. The entrances to some of the artificial nest holes became overgrown annually due to the progressive vegetation succession, especially from Dog Rose, False Dog Rose, Rugosa Rose, European Dewberry, and Common Sea-buckthorn, and had to be cut clear in spring. [...]”

Pēc autora lūguma raksta autors dalījās ar personīgo pieredzi un sniedza konkrētākus ieteikumus ligzdvietau izveidošanai:

“On the island of Walfisch, Wismar Bay, Baltic Sea, Germany, we used old (GDR) metal garbage cans that had a lid. We cut these in half, otherwise they would be too deep. In the barrel we cut a hole for the pipe in the lower part of the barrel. We used sewer pipes/stone pipes with a diameter of about 30 cm as a pipe. We dug the halved garbage cans into the sandy soil so that the lid was flush with the surface. Then we put the sewer pipes in the bottom of the barrel and with a slight slope to the surface. Then the barrel and the stone pipe were closed again with earth / sand. Only the lid can be seen and the entrance from the stone pipe / sewer pipe.

Unfortunately I don't have any photos. You can also use bins made of plastic. The main thing is that the sand does not press in the barrel wall. I hope you can imagine. It is important that the artificial nest holes not reach high water/tide. The lid must be weighted down well with a large stone. The artificial nest holes must be cleaned before the breeding season and, if necessary, cut free of vegetation (wild roses...). Islands with no predators (foxes etc.) are the best places for artificial nest holes.” (epastā, 8. sep. 21)

Ja nepieciešama papildus informācija, iespējams sazināties ar raksta autoru:

Rolf Nessing, Clara-Zetkin-Strasse 16, D-17279 Lychen, Germany, Email RONES@t-online.de